

RUNDVISEREN PÅ HERMITAGEN*

HERBERT MOROTE

Plaza de Oriente, 7
28013 Madrid
Spain
T. (34) 542-3598
hmorote@herbertmorote.com
www.herbertmorote.com

-
- Original title: El Guía del Hermitage. This play won the XIV edition of San Sebastian Theatre Prize in Spain, 2003. Pernille Hansen made the translation from Spanish.

RUNDTVISEREN PÅ HERMITAGEN

Rollerne:

Museumsrundviseren Pavel Filipovich er højt oppe i alderen og hans energi svinger fra det ene øjeblik til det næste. Er trods kulden ikke ret varmt klædt på.

Igor, museumsvagten, er over de halvtreds, men virker ældre og halter. Han er klædt i en gammel overfrakke med medaljer, et halstørklæde og en militærkasket. Han bærer en gammel riffel med fældet bajonet i skulderrem.

Sonia, Pavels kone, er 45, høj, smidig og meget levende. Hendes tøj ser ud til at have været af god kvalitet.

1. AKT

På Hermitagemuseet. Et stort rum i halvmørke. I den ene side er der en stor dobbeltdør med begge fløje lukkede, hvori der sidder en mindre dør med tværstænger. På de nøgne vægge kan man se nogle vinduer i en vis højde, hvis skodder også er lukkede. En sammenklappelig stige står lænet op mod et af dem. Til den ene side står to små feltsenge ved siden af nogle grove emballagekasser, der fungerer som borde og stole. Petroleumslamper. Resten giver et indtryk af tomme sale. Den lille kakkelovn er ikke meget bevendt. Igor går og fejer gulvet, mens man hører bombeslag tæt ved fra tyskernes artilleri. Pludselig høres en banken på den lille dør. Igor farer sammen, tager forsigtigt et billede, der er indsvøbt i lærred og står lænet op mod væggen, kysser det, slår korsets tegn for sig og skjuler det under sin seng. Bankene på døren er nu mere insisterende.

IGOR - Er det dig, Dimitri? Er det dig, min dreng? (*Stilhed med undtagelse af den tyske kanontorden, der høres med større mellemrum, mens bankene på døren bliver stadigt mere insisterende*) Nu kommer jeg, min dreng, nu kommer jeg. Vent, vent, jeg skal lige finde nøglen.

SONIA – (*udefra*) Kammerat Igor Igorovich, åbn døren hurtigt. Åbn døren. Jeg er ved at dø af kulde.

IGOR – (*Råber*) Er det ikke Dimitri? Dimitri, Dimitri, er du der? (*skadefro*) Kan du se? Kan du se? Tyskerne er blevet trætte af at bombardere os for i aften. De kujoner kan ikke klare den sovjetiske kulde, ha, ha. De kan ikke holde den ud, ha, ha. De kan ikke holde den ud....

SONIA – Kammerat Igor Igorovich, hold nu op med det pjat og åbn med det samme. Skynd Dem. Jeg er stivfrossen.

IGOR – (*Løfter to tværstænger og har svært ved at åbne*). Vent et øjeblik, vent. Åh, er det Dem, kammerat Sonia Filipovona (*Kikker ud af døren*) Hvor er Dimitri? Har De set min søn?

SONIA – (*med forsæt*) De ved udmærket, hvor han er, kammerat. (*Pause*)_ Det her er den værste vinter, jeg har oplevet nogensinde. Det skulle ikke undre mig, om vi er 40 grader under frysepunktet.

IGOR – Selvfølgelig ved jeg, hvor han er. Han er i skyttegravene ved Sødomstolen som sædvanlig med geværet parat. Dimitri er blevet en stærk og modig fyr som sin far, der fik disse her medaljer for...

SONIA – (*Tager forskellige pakker op af en stor pose, hun har haft skjult inde under sin frakke*). Kammerat Igorovich, her har De Deres ration af brød, tørret fisk og rationeringskort. Der er ikke mere sukker tilbage. (*Pause*) Hør, hvordan har min mand det? Har han stadigvæk hjertebanken? Hvor er han?

IGOR – (*Kikker nærmere på pakkerne*) Han er et eller andet sted heromkring. Ham skal De ikke være bekymret for. Så der er altså ikke mere sukker; jeg kan såmænd snart ikke huske, hvordan det smager. De giver det nok til vore drenge, og det gør de godt i. Vi gamle er vant til at lide afsagn. (*Lytter til stilheden udenfor*) Kanontordenen er holdt op, kammerat.

SONIA - Hvor er min mand henne, kammerat Igor Igorvich?

IGOR – Hvad ved jeg? Før plejede jeg at følge efter ham, men det er jeg blevet træt af. Han kender museet bedre end nogen anden. Han klarer sig uden lys. (*Pause*)Jeg har faktisk gået og ventet på, at De skulle komme. Jeg bliver nødt til at tale alvorligt med Dem.

SONIA – Er der noget i vejen med min mand?

IGOR – Ser De, sagen er, at jeg forstår Pavel Filipovich mindre og mindre. Han var selv med til at pakke billederne i museet, og alligevel går han rundt og

beskriver dem, som om de stadig hænger på væggene. Og... ved De, hvad han gør nu? Jeg vil ikke engang fortælle Dem det. Det er bedre, De ser det med egne øjne.

SONIA – Hvad er der nu i vejen med ham?

IGOR – Hvor længe siden er det, De var her sidst? En måned?

SONIA – Ikke så længe tror jeg. *(Kikker på et rationeringskort)* Det er nøjagtig 18 dage siden. Jeg har ikke kunnet komme før, kammerat. Om aftenen har vi møde i Kommiteen og om dagen er der udgangsforbud; vi forsøger at undgå flere civile tab. I aften har jeg bedt om at få fri fri et par timer. *(Pause)* Åh....! hvis De vidste, hvor jeg har savnet min mand! så klog, venlig, kærlig, men at redde Leningrad er vigtigere end mine følelser; hvis vi overgiver os, vil hele landet falde, og dermed også Pavel, De og jeg.

IGOR – De skal ikke undskylde Dem over for mig, Sonia. Men De er nødt til at tage Pavel med Dem. Deres mand er gået fra forstanden, kammerat Sonia Filipovona.

SONIA – Gået fra forstanden?

IGOR - Ja, fra forstanden, han er blevet skør. Desuden kan jeg som kommisær for museet her ikke tage ansvaret for, at han får et hjerteanfald og falder død om i en eller anden sal. Manden har brug for medicin og omsorg. Hovedet svigter, og hjertet, og som om det ikke var nok, så klær han sig ikke ordentligt på i den her kulde....

SONIA – *(Tager sin frakke af)* De ved ikke, hvad De taler om, kammerat, her er der ikke så koldt *(Pause)* Jeg ville hellere end gerne tage ham med, men hvorhen, fortæl mig det. Kan De huske vores lejlighed?

IGOR – Selvfølgelig kan jeg det, sikke nogle fester, De plejede at holde.

! Det var som om hvedebrødsdagene varede evigt, hvem skulle have troet, at idyllen mellem den gamle rundviser og den unge konservator skulle vare så mange år; jeg var misundelig på Dem (*Pause*) Jeg, enkemand og halt som jeg var. Mit yndlingshjørne var køkkenet, det var lille, men hyggeligt, jeg plejede at sætte mig der, og der var ikke nogen, der kunne få mig væk.

SONIA - Vores lejlighed er væk, de har bombet vores hus tre gange, der er ikke en mursten tilbage hverken af det eller lejligheden. Der er ikke noget plejehjem tilbage, hospitalerne er overfyldte. Hjertemedicinen er for længst sluppet op (*Pause*) Som De ved, har vi i månedsvis ikke kunnet begrave vores døde, vi må lade dem ligge udenfor, og der ligger de stivfrosne. Nej, kammerat, Pavel har det bedre her. Når alt kommer til alt, så har han altid været mere her end hjemme. Museet her er det mest sikre sted i Leningrad.

IGOR – Som medlem af Forsvarskomiteen burde De ikke sige sådan noget. Har De mistet tilliden til Stalin?

SONIA – Aldrig i livet! Hvad er det for noget vrøvl, De siger!

IGOR – Så var De hellere Deres tunge, Sonia Filipovona; De kunne komme i vanskeligheder. Vi skal snart få jaget tyskerne på flugt.

SONIA – Det er jeg ikke i tvivl om, men jeg tror heller ikke, det bliver lige med det første. De er lukket inde her og gør Dem ingen ide om, hvordan situationen er udenfor. Der er ikke en hund eller kat tilbage. Men ingen beklager sig, det skal siges. (*Pause*) Vi må alle samarbejde, kammerat Igor Igorovich, og De har været så heldig ikke at skulle gøre ret meget: De skal bare tage Dem af min mand.

IGOR – Ikke tale om, jeg er museumskommissær, ikke sygepasser. (*Pause*) Kammerat Sonia Filipovona, jeg beordrer Dem til at tage Deres mand Pavel Filipovich med herfra i aften.

SONIA – Og slæbe ham gennem grøfter, skyttegrave og kloakker til vi finder et tilflugtssted? Ved De, hvor lang tid det har taget mig at nå herhen i aften fra San Nikolaskatedralen, en tur der plejede at tage 20 minutter? To timer. To timer, siger jeg, og det kun fordi de kender mig ved alle kontrolposterne.

IGOR – Som øverste myndighed, som kommisær ved Det Statslige Museum
....

SONIA –Ti stille, Igor Igorovich, De er hverken øverste myndighed eller kommisær nogensomhelst steder. Tyskerne har ikke bombet Hermitagemuseet endnu, fordi de tror, de kan få fat i billederne. Og De er den eneste vagtmand tilbage, fordi De som halt ikke kan være i en skyttegrav. Så holdt op med det vrøvl, og skynd Dem at finde min mand, så han kan få sine rationer. Jeg vil se ham. *(Pause)* Stakkels mand. *(Pause)* Skynd Dem nu, jeg er nødt til at være tilbage i Kommiteen, før det bliver morgen. Kom nu af sted efter ham..

IGOR – Hvad er det for en måde at behandle en gammel mand på, kammerat! Men jeg gør det ikke. De kan selv gå; det skulle bare mangle, at der kom en og gav ordrer til kommisæren ved Det Statslige Hermitagemuseum.

PAVEL – *(Kommer ind, talende med ophøjet stemme til en ikke-eksisterende gruppe museumsgæster, mens hans kone står lamslået, og Igor gemmer sine forsyninger i en af kasserne)* Jeg håber, mine kære kammerater, at De har nydt rundvisningen. Jeg beklager, at besøget kun har varet to timer, men det hjælper Dem til at forstå, hvilke vidunderlige skatte, Hermitagemuseet rummer. Forestil Dem, at havde vi opholdt os et minut ved hvert kunstværk, så ville besøget have varet tolv år. Ja, tolv år. Kom tilbage en anden gang. De vil kunne lære meget, De vil blive betagede. Vi håber at se Dem igen. Glem nu ikke at hente Deres ejendele i garderoben, før De går, og klæd Dem godt på, for det er vist skrækkelig koldt udenfor. Godnat og endnu en gang tak, fordi De kom. Nej, nej, vi rundvisere ved Hermitagemuseet tager ikke imod drikkepenge, ellers tak. Godnat, kammerater.

(Lang stilhed) (Da Pavel bliver klar over sin kones tilstedeværelse, bliver han urolig) Hvad er der i vejen med dig, Sonia? Hvorfor ser du sådan ud? (Pause) Dårilige nyheder? Har de bombet Hermitagetoget?

SONIA – Nej, min ven. Toget er i sikkerhed. Det var det sidste, der nåede afsted, før de ødelagde Banegården. Nu er vi totalt omringet.

PAVEL – Skidt med det, min skat! Kunsten er i sikkerhed! *(Hopper af glæde og prøver at komme til at danse med Sonia og Igor, der ikke vil være med) Bravo! Bravo! Lad os danse, Sonia! Lad os danse, Sonia! Lad os danse, Igor! Lad os danse, Igor! Kom nu, Sonia, kom nu!*

SONIA – Hold op, Pavel, hold op, hold op.

PAVEL – Hvorfor er du sådan? Jeg kan slet ikke kende dig, Sonia. Hvad er det, du er bekymret over?

IGOR – Det er dig, hun er bekymret for, Pavel. Er du ikke klar over det? Du gik og snakkede med dig selv.

PAVEL – Snakkede med mig selv? Jeg snakkede med min kone, fjols.

IGOR – *(Til Sonia)* Det er umuligt at diskutere med ham. Tag ham med, Sonia, han bliver værre og værre for hver dag, der går.

PAVEL – Hvem bliver værre? Hvad med dig, hvorfor går du egentlig op ad stigen og åbner vinduet, når du er alene? Er der måske ikke forbudt at åbne vinduerne? Hvem taler du med?

IGOR – Så er det godt, Pavel Filipovich. Vores tredive år lange venskab kunne godt ryge sige en tur i dag.

SONIA - Hold nu op, I to. Lad nu være med at skændes. Min skat, hvor er det dejligt at kunne omfavne dig igen, jeg har været så bange for, at jeg aldrig ville

se dig igen. Ikke på grund af dig, selvfølgelig, men på grund af mig, man ved jo aldrig, hvornår man kan få en nazibombe i hovedet. (*Slipper sin mand*) Men lad os nu ikke tale om alt det sørgelige, her er dine rationer, min skat. Jeg beholder dit kort. De siger, at der ikke er mere sukker. Jeg har fået fat i en flaske vodka, som du skal dele med din ven Igor. Åbn den nu, hvis du har lyst. Men skat, fortæl mig, hvem var det, du snakkede med, da du kom ind?

PAVEL – Hvad mener du med hvem? Ved du ikke, at jeg er rundviser ved museet?

SONIA – Jo, men der er jo ikke nogen.

PAVEL – Nej, selvfølgelig ikke, de er taget afsted. (*Pause*) Alle undtagen du, min skat og ham her, der påstår, at han er museumskommisær, ha, ha, kommisær. Det eneste, han laver, er at udspionere mig med det der gevær, der ikke kan skyde.

IGOR – (*Sigter mod ham*) Som ikke kan skyde?

PAVEL - Åh.. væk med det der, din klovn. Kære Sonia, eftersom jeg er den eneste rundviser, der er tilbage, er jeg nødt til at tage mig af alle besøgene. Dem allesammen.

SONIA – Hvem er det, du viser rundt, min ven? Hvad er det, du viser?

PAVEL - Ja, alt det sædvanlige, arkæologialene, og så malerisalene, det vil sige lidt af mesteren Velazquez, noget Rembrandt, Renoir, Picasso. Men hvorfor fortæller jeg dig alt det, du ved jo udmærket, hvad jeg bestiller. For resten.... har du set udstillingen med Repin? Jeg mener ikke, du har set den. Jeg kan vise dig den, hvis du har lyst; den er meget komplet. Tænk dig, vi har fået fat i billeder fra Det Russiske Museum og fra Tretiakovgalleriet. Vi holder hundredeårsjubilæet for hans fødsel. Har du lyst til, at jeg skal vise dig udstillingen?

SONIA – Ser du de billeder, kæreste Pavel? Ser du dem?

PAVEL – Synet svigter mig, men jeg er ikke blind endnu. Prøv mig, hvis du vil. (*Han hæver armen, men uden at kigge*) Deroppe, over vores feltsenge, hænger fotografiet af Stalin, kan du se det?

SONIA – Der er ikke noget på væggen, skat.

PAVEL – (*Ser på væggen*) Hvaa? Nej, det er rigtigt. Det er der ikke! Hvad er der sket med billedet, Igor?

IGOR – Det ved jeg ikke. Jeg har også først lige nu lagt mærke til, at det ikke er der. Soldaterne har vel ikke pakket det ned i den tro, at det var et værdifuldt billede?

PAVEL – Det er umuligt. Der var en trækasse til hvert maleri. Nøjagtig. Til sidst var der kun to tilbage, den ene var til ærkeenglen Gabriel, der bliver kaldt "Englen med de gyldne lokker" af en ukendt maler fra det tolvte århundrede; den anden kasse var bestemt til "Sankt Georgsmiraklet" af Novgorodskolen og sandsynligvis afsluttet omkring 1475. De to ikoner er det mest repræsentative fra den periode.

SONIA – Du har en vidunderlig hukommelse, skat! Og hvorfor lod de dem blive tilbage til det sidste, hvis de var så værdifulde, Pavel?

PAVEL – Den menneskelige naturs mysterier, min kære. Mysterier. Obersten, der var ansvarlig for flytningen, ville have det sådan. Måske mente han, at ikonerne kan skabe mirakler, og at de ville beskytte os mod tyskerne. Er du enig med mig, usle vagtmand?

IGOR – Som alle tossede siger du undertiden sandheden, men der er ingen grund til at komme med fornærmelser.

SONIA – De må da indrømme, kammerat Igor, at min mand har det fint. Ikke sandt, min skat, at du har det som du plejer?

IGOR – De er ligeså skør som Pavel. Der findes ikke værre blind end den, der ikke vil se.

PAVEL – Jeg ser, hvad jeg ser, usle vagtmand. *(Pause)* Og jeg ser ikke, hvad jeg ikke ser, logisk nok. *(Pause)* Men jeg ser altså også det, jeg ikke ser. *(Pause)* Så for at du kan forstå det sidste her, dumrian: jeg kan se, at fotografiet af Stalin ikke er der.

SONIA – Men hvad gør det, min skat? *(Til Igor)* Havde det nogen værdi?

IGOR – Det var ikke katalogiseret, hvis det er det, De tænker på. Det var et af de her store fotografier, som de sendte til alle institutioner. Soldaterne har begået en fejl ved at fjerne Stalin; det her er stadig et statsmuseum, selvom det står tomt.

SONIA – Kammerat Igorovich, De må indrømme, at min mand har det bedre end Dem, der ikke engang lægger mærke til, at tingene forsvinder for næsen af Dem. Jeg lader Pavel blive under Deres beskyttelse.

IGOR – Jamen, har De da ikke selv set ham tale med spøgelsesgæster. Han taler med spøgelse, Sonia.

PAVEL – Hvad er det dog du siger, usle vagtmand. Jeg, som ikke tror på Gud, hvordan skulle jeg tro på spøgelse. Det overlader jeg til dig, som jeg har set slå korsets tegn █ adskillige gange.

IGOR – Han fornærmer mig, Sonia, jeg kan ikke tage mere. Det var lige, hvad der manglede, at han kalder mig religiøs. Mig, der har været kommunist, ateist og materialist hele mit liv. Tag ham med, hvis ikke De vil, jeg skal få ham arresteret for injurier mod en offentlig øvrighed.

SONIA – Hold nu op, man skulle tro, I var børn. Skænk nu vodkaen, skat og lad os skåle for Leningrad.

PAVEL – Godt, lad os skåle for Leningrad og for dig, min kære. Og også for dig, Igor, og undskyld, hvis jeg har fornærmet dig. Det var ikke min mening, undskyld. *(Han giver Igor hånden)*

IGOR – *(Reserveret)* Det er i orden, men lad det være sidste gang, ikke?

SONIA – Skål for vores venskab.

IGOR OG PAVEL – Skål.

IGOR – Humm, det er en god vodka! Hvor er det lang tid siden, jeg har fået noget at drikke. Sig mig, kammerat Sonia Filipovona, De som ved så meget og har en høj stilling i Kommiteen, tror De, at man skal være bekymret for fremtiden, eller vente at tingene sker, når de skal ske?

PAVEL – Vodkaen får åbenbart selv æsler til at filosofere.

IGOR – *(Til Sonia)* Tror De, at man bør vente, til man ligger på sit yderste for at...

SONIA – *(Afbryder ham)* Skal vi nu igang med den diskussion igen? Jeg troede, at det var et overstået kapitel.

IGOR – Men det er det altså ikke. Jeg som øvrighed...

PAVEL – Klap i, øvrighed, og drik.

IGOR – Jeg tror, ikke som øvrighed, men som gammel ven, at du har en skrue løs, Pavel Filipovich. Altså, det med at gå og snakke med sig selv, det er noget, vi allesammen gør en gang i mellem, men at beskrive billeder, der ikke hænger nogen steder, det er en alvorlig sag...

PAVEL- Jeg, jeg kæmpeidiot...fjols

IGOR – *(Afbryder ham)* Lad mig tale ud for en gang skyld, Pavel.

SONIA – Lad ham tale færdig, Pavel. Igor er din ven.

PAVEL – Det er i orden, Bliv bare færdig med det, du skal sige.

IGOR – Som jeg sagde, er der ikke noget galt i, at du snakker med dig selv. Det underlige er, at du går og beskriver billeder, der ikke er der, og hvad der er endnu værre, skænk mig lige lidt mere, tak. Hvad der er endnu værre er, at du snakker til besøgende, der ikke er her.

PAVEL – Der ikke er her?

IGOR – Museet har været lukket i 18 måneder, Pavel.

PAVEL – Og hvad så ?

IGOR - Desuden er der ikke en stump tilbage. I dag har vi afsluttet seks måneders arbejde. Det er lykkedes toget at slippe gennem belejringen med de sidste kunstværker, og om nogle dage vil det være i Uralbjergene eller gud ved hvor. Der er ikke noget som helst tilbage her.

PAVEL – Intet?

IGOR – Intet.

SONIA – Der er ikke noget tilbage her, min ven.

(Stilhed)

PAVEL – Så der er ikke noget? Lad os nu se, I kan da ikke benægte, at vi tre er her i det mindste.

SONIA Y IGOR - Nej.

PAVEL – Godt, det er da en begyndelse. I vil da heller ikke benægte, vi befinder os i Hermitagen, vel?

SONIA – Det benægter jeg ikke, skat. Vi er i Hermitagemuseet.

IGOR – Jeg benægter det heller ikke. Skænk mig en tår mere.

PAVEL – *(Rækker ham flasken)* Drik løs, lærde beskytter udi kunsten. Godt, og på den anden side af den her væg løber Nevafloden, rigtigt eller forkert?

IGOR OG SONIA – Det er rigtigt, det er rigtigt.

PAVEL - Udmærket, fint. Det vil sige, at selvom vi ikke kan se Neva, er vi i stand til at beskrive denne vidunderlige flod, vi ved, at den er tilfrosset, at vi kan gå på den uden at være bange for at falde igennem. Vi kan ovenikøbet mærke strømmen, der flyder under det tykke isdække.

SONIA – Du har ret, min ven, men jeg ved ikke, hvor du vil hen med det.

PAVEL – At få dig til at acceptere.....*(Han lægger en hånd på brystet, som om han føler en let smerte)*

SONIA – Har du det godt?

PAVEL – Jo, udmærket. Jeg sagde, at jeg gerne ville have dig til at acceptere, at vi altid, altid kan se de ting og de mennesker, vi holder af og elsker.

IGOR – Selvom de ikke er der?

PAVEL – Hvad betyder det, om det, man elsker, er der eller ej for at kunne se og føle det? Luk øjnene og sig mig, kan du se Neva, føle den?

IGOR - Du kører rundt med os, fordi du tror, at vodkaen er steget os til hovedet, men du tager fejl; jeg kunne drikke fem flasker og alligevel mærke, om du tog mig ved næsen *(Pause)* Nej, Pavel, nej og atter nej. En ting er Neva, noget andet er billederne, og værre endnu er det at snakke til folk, der ikke er der.

PAVEL – Hør, din helvedeshund, hvem snakkede du med oppe fra vinduet i morges? Har vi måske ikke aftalt, kære Sonia, fordi vi ikke har sovet sammen i månedsvis, at snakke sammen om aftenen og fortælle hinanden, hvordan dagen er gået? Det gør jeg, hvad med dig?

SONIA – Selvfølgelig gør jeg det, og jeg føler din stemme og dine råd, min ven. Men jeg tror ikke, det her er helt det samme. Jeg har set dig tale til folk, som om de var kommet for at blive vist rundt, og det virk...*(Pavel føler en voldsom smerte ved hjertet, holder begge hænder mod brystet og falder ned på knæ).*

ELSKEDE! ELSKEDE! Igor, hjælp mig! Vi lægger ham hen på sengen. *(De får ham med stort besvær anbragt på sengen).* Nej, ikke sådan, han skal ligge med hovedet hævet. Det er bedre. *(Hun knapper hans skjorte op ved halsen)*

PAVEL – *(Med svag stemme)* Du skal ikke være bange, Sonia, det går snart over. Min time er ikke kommet endnu.

IGOR – Der kan De se, Sonia, der kan De se. Det var det, jeg mente, Pavel er alvorlig syg.

PAVEL – *(Er ved at komme sig)* Det bliver mig, der kommer til at begrave dig, usle vagtmand.

IGOR – *(I godt humør)* Det skulle ikke overraske mig, du kommer dig meget hurtigt, din slyngel.

PAVEL – Puha... jeg tror, det er ovre. Ja, det er ovre. Endnu en lille forskrækkelse. Det skal du ikke tage dig af, Sonia, det kommer som et lyn fra himlen, og det forsvinder igen lige så hurtigt. Skat, har du cigaretter med?

SONIA – Du må ikke ryge, Pavel. Lægen har forbudt dig det.

PAVEL – Jeg har ikke røget i månedsvis. Har du cigaretter med?

IGOR – De har jo sagt til dig, at du ikke bør ryge, Pavel. *(Til Sonia)* Jeg kan gøre det i hans sted, tobakken skader ikke mit ben.

SONIA – I må vente begge to. Der er ikke flere cigaretter tilbage i Leningrad.

PAVEL – Det var dog en ulykke.

IGOR – Ja, det er virkelig en ulykke.

PAVEL – Du skal ikke gentage mig, Igor. *(Til Sonia)* Lad os blive færdige med den her samtale. Hvad var det nu, vi kom til? Åh, jo skat, du sagde, at jeg snakkede med spøgelse...

SONIA – Skidt med det, min ven, det er lige meget nu.

PAVEL - Nej, det er det ikke. Det er meget vigtigt.

SONIA - Hvad der er vigtigt er, at du hviler dig nu. Vi skal nok få tid til at snakke om alt, hvad du har lyst til.

PAVEL – Nej, Sonia, vi har ikke tid. Jeg har ikke meget tid.

IGOR – Sagde du ikke, at du ville komme til at begrave mig?

PAVEL – Sonia, lad os blive færdige med at snakke om det her. Det er vigtigt, meget vigtigt for mig. Hvis du ikke kan se, jeg ser, så er jeg skør og har været det hele mit liv. Det er sørgeligt, Sonia, det er virkelig sørgeligt.

IGOR – Hvad er det for noget vrøvl, du siger. *(Til Sonia)* Jeg har aldrig set ham sådan. Må jeg give ham en slurk?

PAVEL – Eller to eller tre, det er ikke længere tid til at spare, helvedeshund. *(Til Sonia)* Lad os blive færdige med det her, Sonia. *(Drikker af flasken)* Jeg vil overbevise dig om, at jeg ikke er skør. Jeg ser de billeder, Sonia, jeg ser dem. Og jeg ser de folk, Sonia, og jeg taler med dem, jeg forklarer dem alt muligt, jeg svarer på deres spørgsmål. Jeg er rundviser stadigvæk. Tror du mig, elskede? Tror du mig?

SONIA – Ja, jeg tror dig, min kære Pavel. Jeg tror på alt, hvad du fortæller mig.

PAVEL – Nej, Sonia. Det siger du, fordi du vil glæde en tosset gammel mand. Nej, du tror mig ikke. Du ville gøre mig mere glad, hvis du sagde, du ikke tror mig, for så kunne jeg...

IGOR – *(Afbryder)* Hvis du gerne vil høre sandheden, så kan du regne med mig. Jeg tror dig ikke, her er hverken billeder eller besøgende. Så vær du nu glad og giv mig flasken, for det ender med at du tømmer den.

PAVEL – Drik bare resten, Igor. Dig ville jeg aldrig kunne overbevise om noget. For dig skinner månen kun om natten og solen om dagen. Det er virkelig at være skør. *(Til Sonia)* Hvor længe har vi været sammen, kæreste? Tyve år?

SONIA – Gift i tyve skat, men sammen i treogtyve.

PAVEL - Så er det her den alvorligste samtale i de treogtyve år.

SONIA – Vodkaen er steget dig til hovedet, søde Pavel.

IGOR – Det skal De ikke tro. Han snakker sådan med eller uden vodka.

PAVEL – Sødste Sonia, det her er af største vigtighed. Jeg ser de billeder og jeg taler med de mennesker.

SONIA – Godt, min ven, jeg tror dig, du ser de billeder, og du taler med de mennesker. Men hvil dig nu, sov en lille smule. Vi er alle tre trætte. Vi snakker om det her igen i morgen.

IGOR – Det er en god ide, kammerat, lad os hvile os.

PAVEL – *(Til Sonia)* Hvordan tror du, man kan hvile sig, når man pludselig finder ud af, at ens kone tror, man er gal? *(Peger på Igor)* Hans mening om mig gør mig nærmest stolt, tænk, hvis Igor mente, jeg var ligeså fornuftig som han selv; det ville virkelig få mig til at tro, at jeg var fuldstændigt fortabt. Men dig, min skat, dig vil jeg overbevise om, at jeg ikke er det. *(Pause)* Ja, lad os gøre det. *(Rejser sig med besvær op fra feltsengen)* Lad os gå hen og se billederne.

IGOR – Jeg forbyder dig at stå op, Pavel Filipovich.

SONIA – Din ven Igor har ret. Hvil dig hellere, skat.

PAVEL – Jeg kan hvile mig, når jeg er død. Kom, Sonia, jeg vil vise dig nogle billeder, kom. Hvad synes du, vi skal begynde med, med ikonerne?

SONIA – Jamen, skat, sagde du ikke selv, at de havde fjernet de sidste ikoner?

PAVEL – Åh, min ven, det betyder ikke noget. Jeg vil vise dig dem, de er vidunderlige.

IGOR – *(For sig selv)* Han er fuldstændigt gået fra forstanden. Du gode gud, hvad skal det her ende med?

SONIA – Har du det godt, min ven?

PAVEL - Ganske udmærket.

SONIA – Føler du dig stærk nok til at kunne gå?

PAVEL – Til Uralbjergene, om det skulle være. Eller længere endnu.

IGOR – (*For sig selv*) Han ender med at dø i armene på mig, lige her.

SONIA – Er du sikker på, at du vil vise mig billederne?

IGOR – (*For sig selv*) Du godeste, hun er minsandten også blevet skør. Jeg er fortabt!

PAVEL – Hvad er det, du står og mumler, emsige kommisær? Vil du med os på besøg på Det Statslige Hermitagemuseum?

SONIA - (*Ivrigt*) Kom, kammerat Igor Igorovich, vi får vores private rundviser. Sikke en luksus!

IGOR – Hvad er der i vejen med Dem, Sonia Filipovona, er De blevet vanvittig? Ved De måske ikke, at der slet ikke er noget tilbage her?

SONIA – Kom nu med os, Igor. De, som er min mands bedste ven, bør ikke gå glip af det her.

PAVEL – Kom, din kryster, du skal ikke være bange for virkeligheden.

IGOR – Hvad for en virkelighed? Det er jo fantasi, vanvid, galskab.

PAVEL – Virkelighed, fantasi, vanvid, galskab er synonymmer. Kom, jeg laver en kort rundvisning, så dit ben ikke kommer til at gøre ondt. Et kort, men eksklusivt besøg, ikke? Hvad har du lyst til at se, min kære ven? (*Til Sonia*) Han ved

meget mere om malerkunst, end du kan forestille dig; han har lært det via osmose, ha, ha, ha.

IGOR - Du skal ikke gøre nar. Jeg forstår en del, ja det gør jeg.

SONIA – Jamen, så kom med, lad os tale om malerkunst, lad os snakke om billederne..

IGOR - Men hvilke billeder? Der er jo ikke nogen

PAVEL – Kom, kære Igor.

SONIA – Kom, kære Igor Igorovich.

IGOR – *(Tager en af lamperne og slukker de øvrige)* Godt, det er i orden, jeg går med jer, men lad det være klart, jeg gør det ikke, fordi jeg tror på det. Jeg gør det for venskabs skyld. Ja, og fordi jeg som museets kommisær er ansvarlig for bygningens og indboets sikkerhed.

Alle forlader rummet

PAVEL – Hørte jeg rigtigt? Strenge kommisær, sagde du, at du er ansvarlig for indboet på Hermitagen?

IGOR – Lad os nu ikke begynde forfra, Pavel..... lad os ikke begynde....

MØRKE

2. AKT

De tre personer træder ind i en stor sal, der ligger i halvmørke; Igor bærer petroleumslampen.

PAVEL - Normalt begynder vi besøgene i arkeologisalene...

SONIA - *(Utålmodigt)* Du sagde, at du ville vise os malerierne.

PAVEL – Som du vil, skat, lad os gå til salene med malerierne, vi springer over arkeologien. Jeg nævnte arkeologien, fordi det er en del af museet, der interesserer mange af gæsterne. Vi har mere end 700.000 genstande.

IGOR – *(Drilsk)* Nå, og havde du tænkt dig at vise os dem allesammen? Overdriv nu ikke din galskab, Pavel.

PAVEL – Vær nu ikke dum, Igor. Som privat rundviser ville jeg nævne de valgmuligheder, I har.

IGOR – Valgmuligheder? *(Står og tænker)*. Godt, så vil jeg gerne begynde med møntsamlingen.

PAVEL – Vi har en utrolig mængde mønter og medaljer, mere end en million. Vil du, at jeg skal vise dig dem allesammen?

IGOR – Nej, *((Står og tænker))* jeg vil kun se dem fra Ivans tid, Ivan den Grusomes tid.

SONIA - Hvor er De besværlig, Igorovich. Mønterne og medaljerne er det mest kedelige på et museum.

IGOR – Kære Sonia, kammerat Pavel Filipovich sagde, vi kunne vælge, hvad vi gerne vil se. Og jeg vil altså gerne se mønter og medaljer.

PAVEL - Men dem får du altså ikke at se. Du må tage til takke.

IGOR – Du er en løgnhals.

PAVEL – Det er dig, der er en løgnhals. Her er hverken medaljer, ordner eller mønter mere. Vi har sendt dem til Uralbjergene.

IGOR – Hvad...?

PAVEL – Hvad er du så overrasket over, din usle vagtmand? Du må da være blevet gal, hvis du beder om at se mønter.

IGOR – Jeg tror snart, jeg får en prop. Nu skal det forestille sig at være mig, der er tosset!

PAVEL – Ja, selvfølgelig, du beder mig vise dig ting, der ikke er her. Hjælp du måske ikke selv med at pakke dem ned og læsse dem på lastbilen?

IGOR – (*Meget nervøs*) Den mand gør mig vanvittig. Han gør mig vanvittig.

SONIA – Hold nu op, Igor Igorovich, lad nu være med at tage det sådan. Det er jo bare en spøg.

PAVEL - Det er ikke nogen spøg, min ven. Der er ikke en mønt eller medalje tilbage på museet.

SONIA – Det ved jeg godt, skat. Men der er heller ikke nogen malerier, og alligevel tager du os med hen for at se dem.

IGOR - Det var godt sagt, kammerat Filopovona. Jeg var bange for, at De også var en smule....De forstår, hvad jeg mener.

PAVEL – Det med malerierne er en anden historie. De billeder....de billeder... men hvorfor snakke om det samme igen. Vi skal hen at se dem, I får dem at se med jeres egne øjne. Vi begynder med ikonerne. *(Det giver et sæt i Igor)* For at ham den halte her ikke skal blive træt, vil vi koncentrere os om en enkelt ikon: Den med ærkeenglen Gabriel, bedre kendt som "Englen med de gyldne lokker".

IGOR – Det er ikke et maleri, det er en ikon.

PAVEL – Ikoner er malerier, din tåbe.

IGOR – De er mere end malerier. Det ved alle og enhver.

PAVEL – Vi begynder med Sankt Gabriel.

IGOR – *(Meget nervøs)* Sankt Gabriel, nej, nej. Jeg har sagt nej.

SONIA – *(Irriteret)* Nu kan det være nok! Færdig! I er ikke til at holde ud. Hvis I fortsætter, går vi ingen steder. I opfører jer som børn *(Pause)* Kære Pavel, vis os, hvad du har lyst til, men lad det gå hurtigt. Glem ikke, at jeg skal tilbage til Kommiteen, før det bliver lyst. Og De, Igor, kom nu bare med, men hold mund.

IGOR – Lad være med at tale sådan til mig, glem ikke, at jeg er kommisæ.....

SONIA – Så ti dog stille! Jeg er træt af Dem! Hold dog mund, har jeg sagt!

PAVEL – Kæreste Sonia, jeg beder dig om ikke behandle Igor på den måde. Han er et enfoldigt, men godt menneske. Lad ham sige, hvad han vil.

SONIA – Jeg forstår dig ikke, Pavel. Jeg fatter ikke, at du kan forsvare denne....denne...

PAVEL _ Denne enfoldige person? Men det gør jeg, Sonia, jeg er nødt til at beskytte ham. Venner er en art i fare for udryddelse. De skal passes og plejes som ens nærmeste jaa.....og man skal holde dem ud.

IGOR – Tak, Pavel.

PAVEL – Det var så lidt, Igor, det var så lidt.

SONIA – Det er i orden. Jeg er ked af det, men lad os nu få det her overstået. Hvis I bliver ved med at skændes, så går jeg øjeblikkelig.

PAVEL – Godt. Ikke mere ballade, Igor.

IGOR- Ikke mere ballade, Pavel

PAVEL – Fint. Så springer vi altså også over ikonerne og går direkte til mine yndlingsmalere.

IGOR OG SONIA – Det er i orden, det er i orden.

PAVEL – Vi begynder med spanieren Velazquez. Kom med denne vej, følg efter mig. For at bruge tiden, mens vi går, vil jeg fortælle Dem lidt om Hermitagemuseet (*Pavel går foran gennem forskellige sale, mens han gestikulerer og taler i sin vanlige ophøjede stil om bygningen. Sonia og Igor følger ham på nogle skridts afstand*) Dette museum var zarenes Vinterpalads. Det blev tegnet af den italienske arkitekt Bartolomé Rastrelli, og det blev afsluttet i ....(*Pavel fortsætter med at snakke for sig selv, man kan ikke ordentligt høre, hvad han siger*¹. *Han lytter ikke efter samtalen mellem Igor og Sonia*)

---

¹ Fortsættelse af Pavels forklaring: Katarina den Store var den første, der tog dette imponerende palads med dets 460 værelser i besiddelse. Her finder vi kæmpemæssige sale, storslåede trappeanlæg; selv en kirke af store dimensioner og endog et teater. De offentlige sale er udsmykkede i den reneste, russiske barok fra det attende århundrede. Til dets indvielse købte Katalina den Store af en kunsthändler fra Berlin 225 lærreder og malerier, der udgjorde den første kerne af kunstværker, der med tiden voksede og udvidede sig og blev det, det er i dag: verdens største kunstmuseum.

IGOR – (*Til Sonia med lav stemme*) Tror De, vi kommer til at se billederne?

SONIA – Jeg ved det ikke, jeg ved det ikke.

IGOR – Hvad mener De, at De ikke ved det? Der jo ikke et billede tilbage her.

SONIA – Jeg ved det godt, jeg ved det godt.

IGOR - Jamen...?

SONIA – Jeg vil se, hvad min mand laver.

IGOR – Åh... nu forstår jeg. De vil se, om Deres mand virkelig er gal

SONIA – Jeg er ikke så sikker på, at han er gal, kammerat. Det, han siger, er sammenhængende.

IGOR – Men hvordan skal vi komme til at se billederne, hvis de ikke er her?

SONIA – Tal lidt lavere.

IGOR – Det her er utroligt, jeg tror også, De er skør.

SONIA – Det er muligt, men det er, fordi jeg er helt skør med min mand.

PAVEL – (*I sin sædvanlige ophøjede stil*) Godt, kære gæster, vi er kommet til den første sal, vi skal se i dag. Som I kan se, er den tilegnet spansk malerkunst, især maleren Diego Velazquez. Velazquez blev født i 1599 og døde i 1660. Hans ry som portrætmaler var velfortjent. Han afbillede konger, paver og rige mennesker fra sin tid. Han malede også fulde folk, tiggere og vanskabte. I alle sine portrætter lykkedes det ham at vise, at der bag et menneskes fysiske fremtoning var en person, der kunne elske, hade, være mistroisk, såre eller grine af sig selv. Kort sagt viste han et menneske med de for vores race typiske dårskaber og dyder. Her vil jeg vise jer et eksempel på hans storslåede kunst. (

Rømmer sig) Hm, hm...det er et privilegium for Hermitagemuseet at være i besiddelse af portrættet af Grev-Hertug Olivares. Det blev malet omkring 1630, da Olivares var Spaniens stærke mand og Spanien var et af de mægtigste lande i verden. Mine venner, læg mærke til strengheden i portrættet ...*(Pavel fortsætter med at snakke,² som om han var ved at vise et billede, der hænger på væggen, uden at lægge mærke til sine gæster. Mens Pavel gestikulerer og taler, uden at man klart kan høre, hvad han siger, lytter Sonia opmærksomt, og Igor ryster på hovedet)*

IGOR - *(Til Sonia med lav stemme)* Jeg kan ikke se noget, kan De?

SONIA – Lad mig lytte til forklaringen.

IGOR – Sonia, Sonia, er De blevet overbevist? Deres mand er gået fra forstanden.

SONIA – *(Kigger på væggen, som Pavel peger på)* Hm, hm.

IGOR – Sonia, manden er gal. Jeg kan ikke se noget. Og det kan De heller ikke. De kan heller ikke se noget, vel? Vel?Vel?

SONIA – *((Uden at fjerne blikket fra væggen)* Vær nu ikke uforskammet, Igorovich.

IGOR – Sig mig sandheden, Sonia Filipovona. Kan De se noget? Kan De se noget, Sonia?

SONIA – Hvor er De dog stædi,g, Igor.

---

² Fortsættelse af Pavels forklaring: af Gaspar de Guzman y Pimentel. Grev-Hertug Olivares, som var Felipe IV af Spaniens favorit og velynder.(Pause) Denne konge, der havde en svag karakter, overlod snart regeringsmagten og livet ved hoffet til denne mand, der var opdraget til at herske. Olivares fik sine bedste venner anbragt på de vigtigste poster i riget, og fjernede og landsforviste enhver, der stillede sig i vejen. Hans regeringsmagt varede tyve lange år, i hvilke han vandt den spanske adels respekt såvel som han gjorde sig frygtet.

PAVEL – *(Der fortsætter sin beskrivelse) ....selvfølgelig er det overraskende, at Velazquez har afbilledet denne velhavende og utroligt magtfulde mand i en streng, sort dragt uden kniplinger eller pynt. Måske var det hensynet til staten, der var det afgørende. Men klædedragtens mørke farve og enkelthed harmonerer med hårets og skæggets mørke tone, og samtidigt får den hans ansigtstræk til at træde tydeligere og klarere frem. (fortsætter med sin forklaring,³uden at man kan høre ham)*

IGOR - Sonia, Sonia, hvad er det, De kigger på? Hvad er det, De kigger på?

PAVEL – *(Fortsætter sin forklaring) ... vores første indtryk er en venlig og forstående, måske endog mild person. Det kunne være et portræt af en god familiefar. (han fortsætter⁴, uden at man kan høre ham. I dette øjeblik farer Sonia sammen; hun mener at have set et glimt af billedet på væggen, hvor det faktisk er projekteret)*

IGOR – Har De set noget, Sonia? Sonia, Sonia, svar mig.

SONIA – *(Uden at fjerne blikket fra væggen gør hun tegn til Igor om, at han skal lade hende være i fred)*

PAVEL – *(Fortsætter med sin forklaring) ....men hvis I kigger ser godt efter, kan I se, at der bag hans smil og milde udtryk er et blik som hos en mand, der kan være hård, måske grusom, og uden tvivl reserveret. Kort sagt: en man ikke kan stole på. Intelligent, ja, og skarpsindig; men mere end noget andet snu og farlig; farlig indtil det perverse. I virkeligheden lod mesteren Velazquez sig ikke narre af udseendet, men viste os Olivares´ sande jeg. (Pause) Koncentrer jer igen om hans blik, kun om hans blik, og I vil se...(fortsætter med at snakke⁵, uden at man kan høre ham).*

(Sonia farer sammen igen, hun har set et par øjne, der er projekteret på væggen i et kort øjeblik, men længere end gangen før)

---

³ Fortsættelse af Pavels forklaring: Læg mærke til, hvorledes hans brede , åbne pande bliver ramt af et varmt lys, der fremhæver den.

⁴ Fortsættelse af Pavels forklaring: eller en venlig bedstefar, der elsker sine børnebørn.

⁵ Fortsættelse af Pavels forklaring: hans styrke chokerer os, gør os åndeløse.

IGOR – Sonia, Sonia, hvad er der i vejen med Dem?

PAVEL – (*Er ved at afslutte sin forklaring og vender sig mod sine gæster*) Ja, mine venner, dette portræt var et af mesteren Velazquez´ største værker. Det er ganske simpelt fantastisk. (*Pause*) Kunne I lide det?

IGOR – Jeg har ikke set noget.

PAVEL – Slet ikke noget?

IGOR – Intet.

PAVEL – Måske er du ved at miste synet, kære kommisær. Det er alderen. Men det skal du ikke tage dig af; når belejringen er overstået, tager vi dig hen og får lavet dig et par gode briller..

IGOR – Jeg ser udmærket, Pavel. Der er ikke noget på den her væg.

PAVEL - Du skal ikke være urolig, Igor, når du får, hvad du har brug for, vil du se det hele på en anden måde. (*Pause*) Og du, Sonia, hvad syntes du om billedet?

SONIA – Hvad jeg bedst kunne lide, var den måde, du forklarede udtrykket i hans øjne på. Der er faktisk noget perverst i det.

IGOR – Men, De vil da ikke fortælle mig, kammerat Filipovona, at...

PAVEL – Altså, Igor, du skal have et par briller.

IGOR – Hvad skal jeg med briller? Det er jer to, der har brug for lidt fornuft.

PAVEL – Din blindhed kan ordnes med et par gode briller. Er du klar over, strikse vagtmand, at der var en berømt maler, der malede vidunderlige malerier, da han var næsten blind?

IGOR - Ja, det har jeg hørt, men jeg har aldrig troet på det. Glem ikke, at jeg har været vagtmand hele mit liv og har hørt tusinder fantasifulde forklaringer. Jeg tror ikke på, at en blind kan male.

SONIA – Det tror jeg heller ikke.

IGOR – Endelig, Sonia!

PAVEL – Men det var det, der skete med Monet. Efter min mening malede han nogle af sine bedste billeder, da han var blind.

SONIA – Det kan ikke passe, min ven.

IGOR - Så dumme er vi ikke, Pavel.

PAVEL – Jeg sværger, det står i bøgerne. Hvis Beethoven komponerede sin niende symfoni, efter han var blevet døv, hvorfor skulle Monet så ikke kunne male, efter han var blevet blind?

IGOR – For det kunne han altså ikke.

PAVEL – Lad os se de billeder, han malede som blind; hvad siger I til det?

SONIA – Det ville jeg meget gerne.

IGOR – Du vil slæbe os fra det ene sted til det andet for ikke at se noget som helst. Desuden kan jeg hans billeder udenad.

PAVEL – *(Til Sonia)* Hvad sagde jeg? Som du kan se, ved han en masse om malerkunst. *(Til Igor)* Anstreng dig nu, mand, vi skal hen og se Monet; han har

faktisk en meget stor betydning for os. De bedste af hans billeder blev malet, mens Frankrig kæmpede mod Tyskland under den 1. verdenskrig.

SONIA – Fortæl mig om det, skat.

(Man begynder igen at kunne høre fjern kanontorden, der ikke holder op før slutningen af denne scene)

PAVEL – Jo, som gammel og efter at have fået stær på øjnene, kæmpede Monet for sit land. Han lukkede sig inde for at male et kæmpemæssigt værk, som han ville forære sine landsmænd, når Frankrig havde vundet krigen. *(Pause)* Det han malede var vidunderligt; han skabte en blændende farvesymfoni, der viser åkander og iriser i en fredelig gruppe af små søer med planter hængende ud over. Han komponerede en pragtfuld hymne til freden. *(Pause)* Hans anstrengelser blev værdsat af hans landsmænd; midt i krigens lidelser og smerte fulgte de alle med i, hvordan værket skred frem. Selv præsident Clemenceau tog ud at besøge ham og løb en betydelig personlig risiko. *(Mens han taler, bliver nogle af Monets malerier vist på væggene i korte glimt, Sonia betragter dem fortryllet, og Igor vil ikke tro på dem og gnider sine øjne)* Nå, har I lyst til at gå med hen og se Monet?

IGOR – *(Stadig forvirret)* Nej, nej, desuden er jeg...jeg...

PAVEL – Er du træt? Hvis du vil, går vi lidt senere.

IGOR – Ja, det er bedre senere.

PAVEL – Du har ret, jeg ved ikke, hvorfor jeg nævnte Monet, det er langt og dit ben...

IGOR – Du skal ikke tænke på mit ben. Jeg kan gå til Uralbjergene, hvis det skal være.

SONIA – Kære Pavel, historien om Monet er vidunderlig; jeg tror, vi burde fortælle den ude blandt vore kammerater. Det ville hjælpe os til at holde kampånden oppe. Desuden er de pragtfulde farver så fulde af optimisme, så fulde af håb og liv.

IGOR - De vil da ikke fortælle mig, at De har set dem nu? Monet er jo på anden sal.

PAVEL – Det er rigtigt, Monet er ovenpå. Jeg tror, vi skal se nogle andre malere først. Den næste sal er Rembrandt.

SONIA – Det er fint, lad os tage salen med Rembrandt, hvis du vil, men glem ikke at vise os Monet i aften.

IGOR – Skal vi se Rembrandt? Jeg var seks år i hans sal.

Pavel – Rembrandt er en maler, man aldrig bliver træt af at se på.

SONIA – Udmærket, tag os med derhen.

(Pavel går foran fulgt af de andre)

IGOR – *(Til Sonia)* Kammerat, kammerat. Så De Monets billeder derinde?

SONIA – Og De?

IGOR – Jeg må indrømme, Deres mand har gjort mig forvirret. Jeg ved det sørme ikke.

SONIA – Hvad er det, De ikke ved, kommisær? *(Til Pavel, der pludseligt stopper op og tager sig til brystet)* Kæreste, kæreste! Hvad er der i vejen? Hvad er der i vejen?

PAVEL – Et øjeblik, et øjeblik. Puha, lad os vente et øjeblik. *(Pause)* Et øjeblik....*(Igor trækker en kasse hen til ham at sidde på)*

SONIA – Jeg tror, vi må vente med besøget. Du har vundet, min skat, du har ret, dine malerier er der stadigvæk.

PAVEL – Puh. Jeg tror, det er ovre allerede, min ven. Det her anfald har været kort. (*Ånder dybt flere gange*) Jo, det er faktisk ved at gå over, det er ved at gå over.

IGOR – Lad os vente med det, Pavel.

PAVEL – Nej, nej.

IGOR – Jo, lad os vente med besøget. Sonia har ret, du har overbevist os. Jeg så også Velazquez´billede.

PAVEL – De dumme er ikke gode til at lyve, Igor.

IGOR – Jeg forsikrer dig, at jeg så det. Jeg så også Monets billeder, er det ikke rigtigt, Sonia?

PAVEL – Monet hænger ovenpå, din tåbe.

IGOR – Ja, men jeg så dem her. Nogen må have hentet dem ned.

PAVEL – (*Rejser sig op*) Hvor er du absurd, Igor, nu vil du have mig til at tro, at du ser mere end mig. (*Pause*) Jeg har det fint nu, udmærket. Lad os gå ind og se Rembrandt. Åbn øjnene ordentligt, Igor, og lad være med at lyve for mig igen. Man lyver ikke for sine venner. Lov mig det.

IGOR – Det lover jeg dig, Pavel.

PAVEL – Igor, hvis du ikke ser noget, så fortæl mig det. Jeg bliver ikke sur. (*Til Sonia*) og det gælder også dig, min skat. Sig mig sandheden, jeg vil ikke dø med tvivlen i mit sind når det gælder dig.

SONIA – Tal nu ikke om at dø, kære Pavel. Lad os se dine Rembrandtbilleder.

PAVEL – (*Går ind i en tilstødende sal*) Her har vi 24 vidunderlige malerier af Rembrandt, mit yndlingsbillede er det med Danae. Kom med herover. (*Går et lille stykke over mod en væg*) Se godt på det.

IGOR – (*Befinder sig nogle få skridt fra Pavel*) Det er ikke der. Det er her, foran mig.

PAVEL – Hvad behar...??

IGOR – Er du blind? Danae er ikke der, det er her.

PAVEL – Hvad betyder en lille smule mere der end her?

IGOR - Jo, det betyder noget. Hvis du vil lave en rundvisning, må du gøre det ordentligt. Danae har altid hængt her. To meter fra døren, ved siden af vagtens stol. Det er dets plads. Her, og ingen andre steder.

PAVEL - Nu overdriver du, det er da lige meget.

SONIA – (*Irriteret*) Vær søde ikke at begynde på jeres spil igen. (*Til Pavel*) Skat, stil dig nu, hvor Igor Igorovich siger og begynd.

PAVEL – (*Nærmer sig Igor en smule*) Er det godt nok her?

IGOR – Nej, det er heller ikke der. Danae hænger lige præcist over for mig.

PAVEL - (*Nærmer sig det sted, Igor viser*) Det er i orden. Er du tilfreds nu? Godt. Som jeg var ved at sige, er Danae mit yndlingsbillede af Rembrandt. Det bygger på en meget interessant historie.

IGOR – Den kan du godt springe over, den kender vi udmærket.

PAVEL – Det siger du ikke? Så fortæl mig den.

IGOR – Jeg? Hold nu op, jeg kender den , men jeg vil ikke trætte kammerat Filipovona med den.

SONIA – Det ville jeg ikke have noget imod. Fortæl, kammerat Igorovich, så jeg kan få den genopfrisket.

PAVEL – Fortæl den nu, kommisær, eller hold mund for altid.

IGOR - Du tror, at du kan skræmme mig, hva? Men nu skal jeg fortælle jer den. Tag mit gevær, men forsigtigt, så det ikke går af. (*Igor rækker Pavel geværet og Sonia lampen; så stiller han sig an som rundviseren og efterligner hans ophøjede stil*) Hm, hm... højtagede venner, Hermitagemuseet har den stolthed blandt sine værdifulde samlinger at være i besiddelse af et af den hollandske maler Hamerzonn Van Rijns, bedre kendt som Rembrandt, mest repræsentative billeder. Dette maleri bygger på en historie fra mytologien. Det forholdt sig således, at kongen af Argos blev advaret af oraklet om, at hans datter Danae ville føde en søn, der ville slå hende ihjel. Skræmt af denne profeti lukkede kongen sin smukke datter inde i et mørkt værelse under den skarpeste bevogtning. Med undtagelse af hendes gamle tjenestepige fik ingen lov at se hende. Men alle disse forholdsregler var alligevel ikke tilstrækkelige til at hindre, at den almægtige Zeus, der var bekendt med Danaes skønhed, ville besidde hende. Således beslutter den snedige og forelskede gud at trænge ind i de uindtagelige gemakker, tryllet om til en regn af guld . Andre berømte kunstnere som Tizian malede den samme historie. I Tizians version lod Zeus sig omdanne til en regn af guldmønter for at bestikke tjenestepigen og fortrylle den unge kvinde. Hundrede år senere malede en svensk maler ved navn Ulrik Wertmüller en Danae så... så...lad os sige erotisk, at han tog på rundvisning i De Forenede Stater med billedet og tog penge for at vise det frem, eftersom intet museum vovede at udstille det. Rembrandts maleri er, som I vil se om et øjeblik, mere romantisk og subtilt. (*Gør et stort buk*) Højtagede kammerater, jeg har den ære at vise Dem Rembrandts Danae. (*Til Pavel*) Godt, du kan fortsætte...

PAVEL OG SONIA – (*Klapper*) Bravo, bravo, det var flot, Igor, tillykke.

SONIA – De har virkelig overrasket mig, kammerat Igor Igorovich. Jeg havde ikke forestillet mig, at De havde evner som skuespiller.

PAVEL – Jeg har altid haft mistanke om, at du var en stor hykler, Igor. En forbandet hykler.

IGOR - Overhovedet ikke, men jeg har som vagtmand i årevis måttet holde dine forklaringer ud. Kom så, giv mig mit gevær.

PAVEL – Du er virkelig fantastisk, er du. En kæmpe løgnhals.

IGOR – Ikke løgnhals. Jeg lyver ikke, undtagen i absolut nødstilfælde

PAVEL – Som da du sagde, at du havde set Velazquez' billede?

IGOR – Det er et godt eksempel på "absolut nødstilfælde", tak. Sandheden er, Pavel, at der ikke er et eneste billede på væggene.

Pavel – Ikke engang det af Danae?

IGOR – Hvis du ikke vil have, jeg skal lyve lyver, så siger jeg dig, at her er hverken Danae eller noget som helst andet billede.

PAVEL – Skærp nu dit blik, blinde muldvarp, og hold mund, mens jeg beskriver det. (*Til Sonia*) Har du lyst til, at jeg skal forklare billedet, skat?

SONIA – Selvfølgelig, min skat. Jeg kan næsten ikke vente.

PAVEL – Her er så Danae, som I ser. Den skønne Danae, ung, jomfru, blid, men samtidig sensuel, nærmest vellysten. Er hun, efter jeres mening, en smule vel rund? Ja, det er hun, Danae er en frodig og fyldig ung kvinde, som den tids

kvindelige skønhedsidealere krævede det. Men, pas på, vores Danae er langt fra at være en flæsket klump som Rubens Gratier. Se godt efter, hun har faste og sensuelle lår og arme. Hendes bryster er små, runde og faste, som det er typisk for en ung kvinde, der ikke har født, og desuden har hun stadig ikke oplevet den kødelige kærlighed. Hvad laver hun nøgen der på sengen? Hun har tydeligt nok ikke tænkt sig at sove eller hvile. Læg mærke til at hun er koket friseret, som om hun skulle til fest. Hendes eneste beklædning er de pragtfulde armbånd af perler og koral, henvisninger til Venus' maritime oprindelse. *(Under forklaringen begynder Sonia at kunne se projektionen af billedet, mens Igor kigger ned i gulvet, op i loftet, som om han vil vise, at han ikke er interesseret)* *(Til Igor)* Kan du se det, din usle kommisær?

IGOR – Se hvad? At du har gjort din kone helt stum? Det er vel nok sjovt.

SONIA – Forsæt, Pavel, vær sød at fortsætte. Du skal ikke tage dig af Igor. Gå videre, du kom til, at ” hendes armbånd af perler og koral får os til at tænke på Venus' maritime oprindelse”.

PAVEL – Jamen Igor samarbejder jo ikke.

SONIA – Gør det for min skyld, Pavel, forsæt nu: ” hendes armbånd får os til at tænke på Venus”. Hvad mere, hvad mere?

PAVEL – *(Til Igor)* Det må du selv om, kommisær. *(Indtager samme stilling som før)* Lad os koncentrere vores opmærksomhed om stillingen. Danae hviler liggende på siden i sin bløde seng, mens hun har lavet plads til sin elsker, der snart vil komme. Alt ved hende udtrykker noget indbydende, vi kan næsten dufte de eksotiske parfumer, hun har taget på.

IGOR – *(Stemper i gulvet)* Parfumer! Nu overdriber du! Hvordan kan du sige sådan noget?

PAVEL – Kik nu ordentligt, Igor Igorovich. Betragt dette værelse fyldt med bløde orientalske tæpper og tunge gardiner. Læg mærke til de skønne indesko, uden

tvivl persiske, som begærets hastværk har efterladt på sengeløberen. (*Igor begynder at se billedet på væggen*) Alt er eksotisk i det værelse. Stemningen i det intime halvmørke opfordrer til det libidinøse, det forbudte, det erotiske. Kort sagt, skyggerne fremkalder og stimulerer begæret. Og det er lige netop i dette øjeblik, at guldregnen viser sig, dette gyldne strålebundt, som Zeus har omdannet sig til. Danae hæver sin ivrige hånd op mod ham, hun er utålmodig, hun kan ikke vente længere, hun vil mindske afstanden. Læg mærke til, hvordan en uartig og ubønhørlig amor fascineret iagttager scenen fra hovedgærdet. Rembrandts Danae er ikke historien om en voldtægt begået af en skruppelløs og beregnende konge. Tværimod er det det længe ventede kærlighedsmøde, der bevæger os ved sin romantik og ømhed, denne indhyldning, der er uomgængelig i enhver seksuel forening.

SONIA – En smuk forklaring, Pavel. Tusind tak. Det er et vidunderligt billede.

IGOR – Du er ikke færdig med dit arbejde, hvad med den gamle kone?

PAVEL – Du har ret, undskyld. Jeg ved ikke, hvordan jeg har kunnet glemme din kollega. Hm...hm... bag gardinet kan I se den gamle vogterske komme til syne, hun står og holder et stort, ubrugeligt bundt nøgler. Hun er lammet, ubevægelig, udtryksløs, måske har Zeus gjort hende ubevægelig. Hvor om alting er, så bliver kvinden det stumme vidne til den lykkelige begivenhed. Tilfreds, Igor Igorovich?

IGOR – Ikke så dårligt, Pavel Filipovich. Ikke så dårligt.

PAVEL – Så du indrømmer, du har set billedet.

SONIA – (*Afbryder*) Min ven, jeg tror, at det du laver fortjener, vi genåbner museet. Jeg vil foreslå Forsvarskomiteen at sende kammerater herhen om aftenen, for at du kan give dem den rundvisning, du har lyst til.

IGOR – Det er umuligt, kammerat Filipovona. Vi har ingen garderobe, billetlugerne er lukkede, toiletterne fungerer ikke. Og vi har ikke engang lys.

SONIA – Som min mand ville sige, er det småtterier. Hvis Kommiteen giver ordrer til, at museet skal åbnes, så vil De være nødt til at gøre det. Hvad mener du, min skat? *(Stilhed)*

PAVEL - *(Går og tænker over det, er nervøs, går rundt om sig selv)*

SONIA – Hvad er der i vejen med dig, min ven? Er du ikke glad? Der vil komme rigtige mennesker, mennesker af kød og blod..

PAVEL – Rigtige mennesker?

SONIA – Ja, mennesker af kød og blod.

PAVEL – Og du vil have, at jeg skal give de mennesker en rundvisning?

SONIA – Ja, en rundvisning som den, du har givet os.

Pavel – Jeg ved ikke, jeg ved det ikke rigtigt. Du og Igor kender jeg jo, I er som en del af mig.

IGOR – Pavel, kom nu ikke med indvendinger, du har gået og givet rundvisninger til folk, som kun du kunne se.

SONIA - Det er rigtigt, så jeg dig måske ikke tage afsked med en gruppe gæster her i aften, da jeg kom? Altså, det eneste, du skal gøre, er at give den samme rundvisning til de folk, Kommiteen sender dig.

PAVEL – *(Nervøs, drejer rundt om sig selv. Stilhed)* De gæster...de gæster var....Nej, nej, det er ikke det samme, de var mine....jeg mener, det du beder mig om er noget andet.

SONIA – Kære Pavel, jeg forstår dig ikke.

PAVEL – Det overrasker mig ikke, at du ikke forstår mig. Jeg kan heller ikke forstå mig selv, men det er normalt, jeg har aldrig gjort nogen større anstrengelse for at forstå mig selv.

SONIA – Kom nu, Pavel, frisk mod. Der vil komme mange mennesker.

IGOR – Den mand er meget underlig, Sonia. Meget underlig.

PAVEL – Vi er alle sammen underlige og indviklede, selv du, Igor. Selv du, enfoldige sjæl.

SONIA – Du vil måske ikke give rundvisninger, fordi du mener, du ikke har det godt?

PAVEL – Mit helbred skal nok holde til det.

SONIA – Hvad er der så i vejen, Pavel? Kan du ikke se, at du ville opmuntre mange kammerater under denne infame belejring? Kommiteen har ikke flere ideer til at holde vore landsmænds moral høj. Vi må alle sammen samarbejde.

IGOR – De kan regne med mig, kammerat Filipovona. Jeg skal tage imod alle dem, som Kommiteen sender, så godt jeg kan.

SONIA – Tak, Igor Igorovich, De er en eksemplarisk borger. *(Til Pavel)* Nå, min ven, kan vi regne med dig?

PAVEL - *(Går nervøst rundt i cirkler)* Jeg tror ikke, I forstår mig, I forstår mig ikke.

SONIA – *(Bestemt)* Du gør mig vred, Pavel *(Stilhed)* Jeg er ked af det, men det er ikke lige tidspunktet til vaklen. Du har en opgave, du er rundviseren på museet, og du er nødt til at gøre det, som Kommiteen giver dig ordre til.

PAVEL – Så det er sådan, det hænger sammen, hva? Altså, når alt kommer til alt, rager din mand dig en fjer.

SONIA - Vær nu ikke uretfærdig, Pavel. Du ved udmærket, at jeg har elsket dig fra det første øjeblik, jeg så dig.

PAVEL - Ja, men i sandhedens time....

SONIA – Jeg ville nødtigt sige det, min skat, men Leningrad er det vigtigste af alt. Det vigtigste af alt. *(Pause)* Du har vist, at du kan give rundvisninger af museet, og du skal gøre det, hvis Kommiteen beordrer det.

PAVEL – *(Stilhed)* Det vil sige, det ikke er definitivt, det er altså muligt, Kommiteen ikke godkender det.

SONIA – Det er muligt, men ikke sandsynligt. Jeg tror ikke, de modsætter sig min anbefaling, Pavel.

PAVEL – Nå, det mener du altså. Og hvis jeg bliver alvorligt syg?

SONIA – Du har allerede vist, at du kommer dig meget hurtigt igen, min ven. *(Bombenedslagene høres tæt på)* Vi taler ikke mere om det. *(Kikker på sit ur)* Jeg er nødt til at skynde mig af sted, pas godt på dig selv, min skat. Jeg kommer snart med nyt.

PAVEL – Pas på, Sonia, pas rigtig godt på dig selv. Hvis der skulle ske dig noget...

SONIA - Tænk ikke på det, skat. Du skal passe godt på dig selv, for jeg ved, at mens du lever, vil jeg være beskyttet af din kærlighed.

Da Sonia kysser sin mand til afsked, bliver det mørkt.

3. AKT

Samme scene som i 1. akt. Pavel ligger tilbagelænet på sin seng. Han fugter og vrider et lommestørklæde i en skål med vand (der står på kassen, der gør det ud for natbord) og lægger det på panden. Igor er ved at lave en kop urtete på ovnen. Man hører spredt og fjern kanontorden.

IGOR – Den her te skal nok hjælpe dig. *(Stilhed)* Har du det bedre? *(Pause)* Lidt bedre? *(Stilhed)* Du må have det meget skidt, når du ikke engang siger noget.

PAVEL – Jeg tror, jeg er på vej herfra, kære Igor. Jeg begynder at føle kulden, jeg allerede kender efter at have ventet den så længe.

IGOR – *Lader teen være og dækker Pavels ben med nogle tæpper, han tager fra sin egen seng)* Her, pak dig godt ind med dem her. Det skal nok gå over, når du drikker din te *(Går tilbage for at lave teen)*

PAVEL – På den her rejse er der ingen urtete eller vidundermikstur, der virker. *(Med høj røst)* Jeg er ikke bange for dig, død. *(Han kaster tæpperne til side, rejser sig, taler forvildet).* Tag mig med, men gør det snart. Lad dig ikke opholde af en forsvarer af Leningrad. Jeg er parat. Jeg er mere end parat, jeg er forsinket. Men, det siger jeg dig, bland mig ikke med tyskerne. Lad dem tage hen til deres valkyrier; men tag mig med hen til de venlige mennesker, til malere. billedhuggere, til Monet, Velazquez, tag mig med hen til Repin, eller den skøre Van Gogh eller den døve Goya. Tag mig med hen til Rodin, til Michelangelo. Jeg har lyst til langt om længe at komme til at tale med Leonardo og med Rafael, jeg vil more mig sammen med Renoir og Pissarro. Når alt kommer til alt er du jo viis, min gamle veninde, så tag mig hvor hen du vil. Det er lige meget, om de er i selveste helvede, jeg tager derned. Selvfølgelig ville jeg foretrække paradiset for stadig at kunne tjene mine foretrukne kunstnere.

(Pause) Hvad venter du på, gamle døve heks?! Hvad venter du på! Hvem er det, der opholder dig! Her er din gamle kammerat, næsten din elsker *(Falder udmattet sammen)*

IGOR – *(Slæber igen med store anstrengelser Pavel hen til feltsengen, hvor han lægger ham og dækker ham til)* Pavel, Pavel, rolig, stille. Hvad skal jeg gøre uden dig, min ven, du må ikke forlade mig. *(Går hen til ovnen og kommer tilbage med teen.* Drik lidt, det vil gøre dig godt. Drik lidt, sådan, en slurk mere. En slurk til, Pavel. Har du ondt i hovedet? *(Pavel ryster på hovedet)* Har du fået hjertebanken igen? *(Pavel ryster på hovedet)* Hjertet? *(Pavel ryster på hovedet)*

PAVEL – *(Svag)* Ved du hvad, Igor? Det er noget, der er værre, jeg føler en trykken i brystet. Jeg tror, det er den sidste anstrengelse, den her affældige krop gør for at blive ved med at kvæle min ånd. Dit forbandede skelet, lad være med at holde mig fast, slip mig fri.

IGOR – Jeg tror, du har lidt feber, det er det hele.

PAVEL – Igor, min ven. Den forestående rejse har åbnet mine øjne.

IGOR – Der er ikke noget nyt at se, Pavel, alt ligner sig selv. Vi har modstået tyskerne i næsten to år, og vi har kræfter til meget mere. Du skulle egentlig være glad, Sonia kommer snart med godt nyt, og du kan begynde at give dine rundvisninger igen, men rigtige rundvisninger.

PAVEL – Det er lige det, der gør det af med mig, Igor. Jeg kan ikke være rundviser for nogen i dette elendige land mere.

IGOR – Ikke lige nu, det er klart. Vi venter, til du får det godt igen.

PAVEL - Brug nu bare hovedet, kære tåbe. Problemet er ikke mit helbred, problemet er at... at..... Forstår du, illusioner eller fantasier kan man ikke dele med andre, de er privat ejendom, så kan Stalin sige, hvad han vil.

IGOR – Nu skal du ikke lægge dig ud med Stalin, Pavel Filipovich!

PAVEL – Åh, hvor er du dog et fjols. Det jeg siger er, at forestillingerne og fantasierne eksisterer kun for en selv. Nu, da jeg er på vej herfra, forstår jeg, at illusionerne vil forsvinde sammen med mig, mens virkelighedens verden vil forblive uforandret.

IGOR – Men sagde du ikke, at virkelighed, illusion og fantasi er synonymmer?

PAVEL – Jo, og det bekræfter jeg, de er synonymmer, men for hver enkelt af os. Der er ting, man ikke kan eller bør dele. Forstår du det? *(Pause)* Vi har alle fantasier, selv du, Igor.

IGOR – Jeg, fantasier?

PAVEL – Ja, din elendige materialist, du har illusioner, drømme og fantasier, som du trods vores gamle venskab og store tillid aldrig har fortalt mig om.

IGOR – Du ved alt, hvad der foregår inden i mig.

PAVEL – Ja, men jeg tier stille med mange ting, jeg siger dem ikke til dig. Jeg lader som om, jeg ikke ved noget.

IGOR – Drik din te.

PAVEL – Den smager forfærdeligt. Hvad er den lavet af?

IGOR – *(Griner)* Himmelurt.

PAVEL – Himlen må være gået i råddenskab, Igor. Måske ville en helvedeste bekomme mig bedre. *(Pause)* Hør her, kære sygepasser, jeg kan ikke være rundviser, for jeg kan ikke dele min virkelighed med andre. De folk, der kommer, vil ikke kunne se billederne.

IGOR – De skal nok se dem, ligesom mig.

PAVEL – *(Stilhed)* Kære ven. Vil du tilgive mig, hvis jeg stiller dig et ubarmhjertigt personligt spørgsmål? Jeg gør det ikke for at såre dig, men for at du kan forstå min situation.

IGOR – Spørg om hvad du har lyst til, du vil altid være min ven.

PAVEL – Husk nu, du har givet mig din tilladelse.

IGOR – Det husker jeg.

PAVEL – Godt, her kommer det: er det ikke rigtigt, at du taler med din søn, som om du tror, han går rundt nede i den der skyttegrav ved Sødomstolen? *(Stilhed)* Indrøm det nu, ja eller nej?

IGOR – Du er ikke bare ond, du er hjerteløs. Det havde jeg ikke ventet af dig.

PAVEL – Jeg er meget ked af det, men du gav mig selv lov til at spørge.
(Pause) Illusionerne og virkeligheden er noget personligt, min kære Igor. Men bliv ikke vred på en døende, der meget snart skal ledsage din søn Dimitri.
(Pause) Jeg vil bede dig gøre mig den ære at lægge mig i hans skyttegrav og næste forår, når tyskerne er forsvundet, flytte os ud på kirkegården, inden vi tør op. *(Stilhed)* Vil du love mig det? Vil du love mig det?

IGOR – Ja, ja, det lover jeg dig. *(Stilhed)* Det er rigtigt, jeg taler med min søn oppe fra vinduet.

PAVEL – Jeg ved det godt, og det er udmærket, for når du tror, din søn er i live, vil han være det. Og ikke bare det, jeg tror, han hører dig.

IGOR – Tror du, Pavel, tror du virkelig, at han hører mig?

PAVEL – Så sandt som to og to er fire.

IGOR – Så er der altså virkeligheder, fantasier og illusioner, man kan dele.

PAVEL – Selvfølgelig, blandt venner kan man dele alt, især drømme.

IGOR – Og hvorfor kan du så ikke vise billederne for de venner, som Kommiteen sender?

PAVEL – *(Pause)* Godt spørgsmål, Igor, godt spørgsmål. Til sidst vil det vise sig, du er en stor begavelse. Lad mig nu se. *(Pause)* Dit spørgsmål har fået min feber til at gå væk. Lad os nu se...lad os nu se....*(Pause)* Jeg kan ikke give rundvisninger, fordi vores kammerater ved, at vi sendte alle kunstværkerne væk. Sådan er det, de ved, at de ikke er her, og de vil gøre grin med mig, de vil tro, jeg snyder dem, at jeg er en klovn, en klovn, der ikke er sjov længere. Det vil blive patetisk, Igor, patetisk. *(Pavel fører hånden op til brystet)*

IGOR – Hjertebanken igen? *(Pavel ryster på hovedet)* Ondt i brystet? *(Pavel nikker, vrider sig af smerte)* Gør det meget ondt? *(Pavel nikker)* Meget ondt? *(Pavel nikker)* Bare din kone var her! Hør, sæt dig nu roligt ned, sådan, fint, træk vejret dybt og ånd langsomt ud, meget langsomt, fint. *(Det virker som om smerten er ved at forsvinde lidt efter lidt. Pavel gør tegn til, at Igor skal lade ham være i fred, og han lægger sig ned på feltsengen)* Føler du dig dårlig? *(Pavel nikker)* Meget dårlig? *(Pavel nikker)* Så dårlig, som om du skulle dø? *(Pavel nikker)* Du narrer mig ikke, vel? *(Pavel ryster på hovedet)* Godt, men før du tager herfra, skal jeg vise dig noget, der vil give dig en god rejse. *(Igor tager et billede indpakket i et stykke lærred frem fra under sin feltseng)* Ved du, hvad det her er? *(Pavel ryster på hovedet)* Kom nu, gæt, gæt en gang.

PAVEL – *(Vender sig rundt mod den anden side)* Forbandede kommunist, vil du have, jeg skal dø, mens jeg ser på Stalin? Det har jeg sårme ikke tænkt mig, det var lige det, der manglede.

IGOR – Det er ikke billedet af Stalin. Prøv igen, hvad er det?

PAVEL – *(Pause. Sætter sig op)* Sig ikke, at du har skjult et maleri!

IGOR – Jo, det har jeg faktisk, *(mens han fjerner lærredet)* her har du ”Englen med de gyldne lokker”.

PAVEL – Bæst, dit elendige bæst! Hvad har du dog gjort!

IGOR – Jeg byttede det ud med Stalin. Jeg vidste, at vi ville få brug for englen her.

PAVEL – Det nægter jeg at tro, jeg nægter at tro det. Du fortjener at blive skudt. Jeg bliver nødt til at anmelde dig. Ved du, hvor meget det billede er værd?

IGOR – For dig og for mig, meget.

PAVEL – Det maleri burde være i Uralbjergene nu.

IGOR – Det billede kan skabe mirakler.

PAVEL – Mirakler, jeg skal give dig mirakler! Du har begået en forbrydelse, dit dyr, dit bæst, din elendige tåbe!

IGOR – Som om det ikke skaber mirakler? For et øjeblik siden lå du for døden, og nu er du den gamle Pavel igen. Englen har reddet dig.

PAVEL – Den har ikke reddet mig, men du ender med at slå mig ihjel, dit fæ..
(Tager billedet) Hvilket vidunder af et maleri! Læg mærke til hans skønne øjne, Igor, det er den smukkeste ikon, jeg kender. Hvor er hans læber fint markerede. Hvis der eksisterede engle, ville de sikkert se ud som ham.

IGOR – Så vil du altså ikke anmelde mig, Pavel.

PAVEL – Nej, selvfølgelig ikke, Igor, Selvfølgelig ikke. Det eneste, jeg kan gøre, er at kvæle dig med mine egne hænder, men jeg venter på et passende øjeblik. Lad mig betragte dette vidunder.

IGOR – Jeg har flere overraskelser, Pavel.

PAVEL – Hvis du kommer med et billede mere, sprætter jeg maven op på dig øjeblikkeligt.

IGOR – Tag det roligt, jeg har ikke flere billeder. Jeg har ventet på et mirakel for at ryge mig den havaneser, en turist forærede mig for lang tid siden.

PAVEL – Du, har du en havaneser? Og du har gemt den i al den tid?

IGOR – Ja, jeg svor, at jeg ville ryge den den dag, min søn vendte hjem.

PAVEL – Så gem den.

IGOR – Nej, jeg føler, at Dimitri er hos mig. Du har fået mig til at føle det sådan.

PAVEL – Jeg? Jeg kan da ikke mindes at have sagt noget om din søn til dig. Hvis du vil, kan vi selvfølgelig ryge den til ære for ham, det vil jeg gerne være med til. Hør, du har vel ikke noget vodka gemt til side?

IGOR – Jo da. Der er stadigvæk lidt tilbage af den flaske, Sonia kom med.

PAVEL – Godt, frem med vodkaen, frem med havaneseren. Længe leve Englen med de gyldne lokker!

IGOR – Længe leve! Og længe leve min søn Dimitri.

PAVEL – Længe leve i al evighed, amen.

Igor og Pavel deler cigaren og drikker vodkaen, mens de griner og danser. Midt i morskaben hører man en banken på den lille dør, som de til at begynde med ikke hører. Senere hører man Sonia, der beder dem om at åbne. Nervøse pakker Igor og Pavel billedet ind og anbringer det under Igors feltseng. Ligeledes vifter de med hænderne og puster for at fjerne røgen og gøre luften ren. Pavel lægger sig på feltsengen. Igor åbner døren.

SONIA – Hvorfor er De hundrede år om at åbne døren, kammerat Igor Igorovich? (*Snuser til luften*) Hvad er det, der lugter sådan? Hvad er det, I har været ved at lave? Har du det godt, min skat? (*hun går hen til sengen og kysser ham*) Har du røget, Pavel? Hvad er det dog for noget! Du lugter af tobak og vodka.

IGOR – Vi har festet lidt, kammerat Filipovona. Vi var ved at fejre.... hvad var det, vi fejrede, Pavel?

PAVEL – Vi fejrede min død.

SONIA – Er I fulde?

IGOR – Nej, nej, faktisk fejrede vi min hemmelighed.

SONIA – Hvilken hemmelighed?

IGOR – Jeg havde gemt....

PAVEL – Den tåbe havde gemt en cigar, som han havde fået af en turist, og han havde gemt den så godt, at den var blevet væk. Vi har lige fundet den, og så har vi røget den. Sådan hænger det sammen, øh.... og så har vi drukket den smule vodka, der var tilovers af den flaske, du kom med. Nu er der ikke mere.

Sonia – Kammerat Igorovich, skammer De Dem ikke over at give min mand tobak?

IGOR – Det var for at opmuntre ham, men nu har jeg ikke flere havanesere, så vær De bare rolig. *(Pause)* Men De kommer med et humør, der helt lægger en dæmper på os, er det ikke rigtigt, Pavel?

PAVEL – Hvad er der i vejen, min ven? Hvad er der sket med besøgene?

SONIA – De har godkendt dem, den første gruppe, der kommer, er hele Forsvarskomiteen. Om alt går vel, er de her om to timer.

IGOR – Nå, men De kan godt sige til dem, de ikke skal komme. Pavel vil ikke dele sine virkeligheder eller fantasier, eller hvad De vil kalde dem, med andre.

SONIA – Jeg er ikke i humør til pjat i dag.

PAVEL – Igor kan ikke udtrykke sig ordentligt, skat. Jeg var lige ved at dø for få minutter siden.

SONIA – Hold op med det vrøvl, min kære. For nogle minutter siden sad du og grinede og røg og drak.

IGOR – Ja, kammerat, men før det var han lige på nippet til at sætte træskoene.

SONIA – Nu kan det snart være nok. Jeg har sagt, at jeg er i meget dårligt humør, det går ikke for godt derude.

PAVEL - Er vores forsvar ved at give op?

SONIA – Nej, heldigvis ikke, men nu bombarderer de os ikke bare med sprængstoffer, men også med propaganda i radioen og med flyveblade, de smider ned fra deres flyvemaskiner. Vil I høre den sidste? *(Tager et flyveblad frem)* Her bekendtgør Hitler sin snarlige indmarch i Leningrad i spidsen for et triumfoptog op ad Perspektiva Nevsky. Senere siger de, at han vil præsidere en banket på Hotel Astoria, hvor han har bestilt en menu med stegt gås med blåbær. Ah.....og der skal serveres Rhinskvin. De har altså bekendtgjort i alle

enkeltheder, hvordan de har tænkt sig at fejre Leningrads fald. Det siges, at Hitler selv har valgt musikken, der skal spilles under banketten.

PAVEL – Wagner sikkert.

SONIA – Nej, Liszt. Læs selv.

PAVEL – (*Læser flyvebladet*) Det er rigtigt. Liszt. Det forbandede uhyre må have fået et anfald af menneskelighed. (*Pause*) Hvordan skal vi svare igen på de angreb?

SONIA – Vi plejer altid at finde på noget. Indtil nu har moralen været meget høj, men man kan se uro i alles blik.

PAVEL – Jeg tror, det ville være noget for dig at se et billede af Repin.

IGOR og SONIA – Hvad har Repin med det her at gøre?

PAVEL – Se det nu, og lad mig så høre, hvad du siger. Det er i udstillingssalen. Vi fejrer hundredåret for hans fødsel.

IGOR – Hvad for et billede er det? Jeg har set dem alle sammen.

PAVEL – Det er jeg sikker på. (*Til Sonia*) Du må også kende det, min ven. Det er det, der hedder ”Brevet fra Dnieperkosakkerne til sultanen af Tyrkiet”.

SONIA – Det tror jeg. Men hvad har det med Hitler at gøre?

PAVEL – Det ville være et fint modangreb mod den nazistiske propaganda, hvis man bad alle indbyggerne i Leningrad sende et brev til Hitler og fortælle ham deres mening.

SONIA OG IGOR – Glimrende ide, Pavel, en glimrende ide.

PAVEL – Skal vi se det?

SONIA – Selvfølgelig, lad os genopfriske vores hukommelse.

PAVEL - Ikke mere at snakke om, afsted. *(Tager cigarstumpen og tænder den)*

SONIA – Lad være med det, skat, det er dårligt for dit hjerte.

PAVEL – Tobak er de dødsdømtes luksus, min kære Sonia. Lad os ikke diskutere det mere, kosakkerne venter os.

Igor tager petroleumslampen og følger Pavel og Sonia, der bevæger sig gennem ikke-eksisterende sale.

IGOR – Tal lidt højere, Pavel, jeg kan næsten ikke høre dig.

PAVEL – Sagde du ikke, at du ved det hele?

IGOR – Jeg kan godt lide at høre på dig, for du ændrer altid et eller andet.

PAVEL – Det er i orden, uduelige vagtmand. *(I ophøjet stil og med dramatisk talent)*. Som nævnt har ethvert århundrede sine særlige uslinge. Hitler er den uomtvistelige repræsentant for den største menneskelige nedrighed i det tyvende århundrede, men i det attende århundrede var det den grusomme og magtfulde sultan af Tyrkiet, Asiens og Europas skræk, der indtog førstepladsen. Hans herredømme strakte sig til Wiens bymure og gjorde sig gældende i Sortehavet og store dele af Middelhavet. Han beherskede halvøen Krim, underlagde sig Ukraine, kort sagt, ingen kunne måle sig med hans grusomme hære med undtagelse af....

IGOR – Dnieperkosakkerne.

PAVEL – Netop.

SONIA – Selvfølgelig kan jeg godt huske navnet, Dnieperkosakkerne.

PAVEL – Og det her billede vil du sikkert også kunne huske. Nå, nu er vi der.

IGOR – Jeg kan ikke se noget.

PAVEL – Begynder du nu igen? Hvor er du dog besværlig, stædig, irriterende, jeg er jo ikke engang begyndt endnu.

SONIA – Kom nu igang, Pavel, skynd dig.

PAVEL – Godt, som sagt havde sultanens uovervindelige hær invaderet hele Ukraine. Det hele med undtagelse af kosakkernes fæstning, der forsvarede sig på heroisk vis. Disse kosakker var store, barske typer, vilde i kamp, men milde i fred. De havde mange fejl, de drak sig fra vid og sans, de var lidenskabelige og impulsive, men også modige og tapre.

IGOR – Skidt med alt det der og se nu at komme igang med billedet, kom nu, jeg kan ikke se noget.

PAVEL – Hm, hm, kære venner, som en del af festligholdelsen af hundredeåret for Ilia Repins fødsel har Hermitagemuseet den store ære at vise Dem et af hans mest repræsentative værker: "Brevet fra Dnieperkosakkerne til sultanen af Tyrkiet". Som I kan se, er det et meget stort maleri af kæmpestore mænd; billedet måler to meter i højden gange tre en halv meter i længden.

IGOR – Det er stort, men jeg kan stadig ikke se noget.

PAVEL – Gør nu en anstrengelse, Igor, her har du det. (*Billedet begynder langsomt at træde frem på væggen*) Lad os først kaste et blik på billedet som helhed. Vi overværer krigere, der fejrer en stor sejr. Hvad griner disse vilde kosakker af? I baggrunden ryger det fra deres fæstning, de har netop forsvaret den mod tyrkerne, som de har besejret. De ukuelige Dnieperkosakker har kæmpet tappert, og de har bemægtiget sig fjendens effektive kanoner. Det drejer sig sandsynligvis om det første tyrkiske nederlag, og det er uden tvivl det

mest afgørende. Men krigen er langt fra afsluttet; fra Istanbul truer sultanen dem med at sende sine uovervindelige janisjarer for at gøre det af med dem.. Han sværger, at de vil blive udraderet, hvis de ikke overgiver sig øjeblikkeligt. Men i stedet for at lade sig skræmme fatter kosakkerne mod og beslutter at sende sultanen et brev. Kik, kik rigtig godt, midt på marken sidder der en halvskaldet mand ved et bord, med papir og pen i hånden og skriver det ned, hans grovkæftede venner dikterer ham. Når vi ser kosakkernes glade og ubekymrede ansigter, kan vi nemt forestille os, hvad det er, de siger til ham.

IGOR – Kan vi læse brevet?

PAVEL – Ja da, se hvordan kosakken , der står til højre for bordet, skrupgriner.

IGOR – Det står flere.

PAVEL – (*kosakken projekteres*) Læg mærke til den højeste, ham med den hvide hue, der står og viser sin enorme brystkasse og tykke mave.

IGOR – Ham, der holder vommen oppe med begge hænder?

PAVEL- Netop. Kik så på ham, der står til venstre for ham. (*Denne kosak projekteres*) Han ligner faktisk mere en tatar end en kosak. Ja, han kan snart ikke holde sig af grin, han kan næsten ikke trække vejret. Det er lige før, han kolliderer.

SONIA – De har faktisk alle sammen et smittende grin. Hvad mere, Pavel, hvad mere? Fortsæt, fortsæt.

PAVEL – Godt, lad os kikke på ham, der står omme bag ved skriveren. Af hans påklædning kan vi se, at han er en af lederne; han har sin pibe pibe i munden, han griner ikke, men vi kan være sikre på, at hans tanker er kilometervis borte. Han står og forestiller sig den stolte sultans ansigtsudtryk når han læser, at kosakkerne sender ham ad helvede til. (*Alle tre skrupgriner*)

IGOR – Den anden der (*kosakken projekteres*) siger til sultanen, at de vil skære nosserne af alle de janisjarer, han vover at sende. (*Alle skrupgriner*)

SONIA – Og at de hvis han fortsætter med at genere dem, tager direkte til Istanbul og sparker ham ud af hans harem. (*Alle skrupgriner*)

PAVEL – Og de vil kastrere ham og sende ham som eunuk til zarens hof i Rusland. (*Alle skrupgriner*)

SONIA – Se ham der, han er helt violet i hovedet af grin. (*Kosakken projekteres*)

IGOR – Han har lige dikteret til skriveren, han skal sige til sultanen, at hvis han ikke ønsker, kosakkerne skal invadere Tyrkiet, skal han sende sine små søstre. Ja, at han skal sende sine små søstre. (*Alle skrupgriner*)

PAVEL – Se lige ham den anden....

SONIA – Nu kan jeg ikke klare mere, Pavel, jeg kan ikke klare mere. Jeg tror, jeg tisser i bukserne. (*Alle skrupgriner*) Ikke mere, ikke mere, vær så sød.

IGOR – Det er mange år siden, jeg har grinet så meget.

SONIA – Også jeg.

PAVEL – Det samme siger jeg. (*Pause*) Nej hvor gør det godt at grine i tider som disse!

SONIA – Tusind tak, min skat. Jeg er overbevist om, at Kommiteen vil glæde sig ved at se det her maleri. Åh.....hør, det kan ikke vare længe, før Kommiteen kommer. Lad os gå ud til hoveddøren, vi kan ikke lade dem stå og hundefryse udenfor.

IGOR – Men, kammerat, husk nu, at Pavel har sagt, at han ikke vil være rundviser for nogen.

PAVEL – Har jeg sagt det?

IGOR - Ja, det har du. Kan du ikke huske, at man ikke kan dele sine illusioner og sin virkelighed med andre.

PAVEL – I nationale nødstilfælde kan og bør man dele alt med andre.

IGOR - Du er ikke spor konsekvent, Pavel.

PAVEL – Men du må da i det mindste indrømme, Igor Igorovich, at jeg er meget konsekvent i min inkonsekvens.

IGOR – Så du vil altså give rundvisningerne, Pavel?

PAVEL – Naturligvis vil jeg det, hr. Kommisær. Så længe jeg ikke mister lysten, vil jeg give alle de rundvisninger, det er mig muligt.

IGOR – Nej! Du giver de rundvisninger, dit helbred tillader dig.

SONIA – Igor har ret, du må ikke overdrive det, min ven.

PAVEL – Kæreste, kan du da ikke se, at jeg har det bedre end nogensinde?

MØRKE

4. AKT

Samme scene som i 1. akt. Den lille dør åbner sig, og Igor og Sonia træder indenfor stive af kulde. Der høres en fjern kanontorden.

SONIA – Tak, Igor. Jeg tror, De valgte det bedste sted til min mand.

IGOR – Fra skyttegravnen kan han se det museum, han elskede så højt.

SONIA – Det er rigtigt. Hans store kærlighed var Hermitagen, jeg var lejlighedsvis hans elskerinde.

IGOR – Sig ikke det, Pavel elskede Dem højt.

SONIA – Ja, men Hermitagen højere. Jeg ved ikke, hvad vi kan gøre uden ham. Hans rundvisninger.... hvor mange fik han givet? To.. tre gange pr aften i over fire måneder. Ja, det var mange og for hvemsomhelst, og så for ham, der var syg. *(Pause)* Nu hviler han i fred, og når foråret er ovre, og vi har smidt tyskerne ud, begraver vi ham som fortjent. *(Pause)* Nå, Igor, jeg er nødt til at gå, pas på Dem selv, pas rigtig godt på Dem selv. De kan være sikker på, at jeg kommer og besøger Dem, så tit jeg kan.

IGOR – Tak, Sonia, tak. Ved De hvad?....nej...nej...De vil kalde det mine skøre påfund.

SONIA – Sig det nu, Igor, sig endelig, hvad De har lyst til i al fortrolighed.

IGOR – Jamen, jeg ved ikke, om jeg skal . Nej, lad mig hellere tænke over det og så fortæller jeg Dem det en anden dag. .

SONIA – Som De vil. Nu er jeg nødt til at skynde mig af sted for at aflyse besøgene. De stakkels mennesker skal kravle gennem grøfter og kloakker for at komme herhen, det er urimeligt, at de skulle gøre sig alle de anstrengelser for ingenting.

IGOR – Det var tilfældigvis det, jeg ville tale med Dem om, Sonia.

SONIA – Var det det? Jamen, så sig frem, jeg lytter.

IGOR – Men jeg ved ikke, hvordan jeg skal sige det. Jeg føler mig lidt flov.

SONIA – Sig det nu bare, som var det Pavel, De talte med.

IGOR – Godt, jeg fortæller Dem det, men vend Dem om mod væggen.

SONIA – De opfører Dem virkelig som et barn, Igor.

IGOR – Hvis De ikke vender Dem om, siger jeg det ikke.

SONIA – (*Vender sig rundt*) Godt, er De mere rolig nu? Fortæl mig, hvad det er, De tænker på.

IGOR – De må ikke grine, vel? Lov mig, at De ikke vil grine.

SONIA – Det lover jeg, men kom nu igang.

IGOR – Ved De, Sonia, ved De.....De sagde, at De ikke ville grine af mig, vel? Altså, nu skal jeg fortælle Dem det....(*Pause*) Sonia, jeg vil gerne være rundviser på Hermitagen.

SONIA – (*Vender sig rundt mod Igor*) De, Igor Igorovich?

IGOR – Ja, jeg. Jeg tror faktisk, jeg er i stand til at give rundvisninger her på museet; selvfølgelig vil de ikke blive, som dem Pavel gav, men jeg forsikrer

Dem om, at jeg tror, jeg kan. Jeg kan det, Pavel sagde udenad. (*viser hende en lille notesbog, han har taget frem fra sin frakke*) Se, her har jeg skrevet noter. Skal jeg give Dem en smagsprøve? Se, (*Stiller sit gevær og efterligner Pavels stilling og ophøjede stil*) hm, hm, kære gæster, det er en ære for Det Statslige Hermitagemuseum ved denne lejlighed at præsentere...

SONIA – Det er ikke nødvendigt, De fortsætter, kære Igor. Jeg ved, De kan gøre det, selvfølgelig kan De det! Tilgiv mig at jeg ikke havde tænkt på det tidligere, tilgiv mig, Igor.

IGOR – Jeg vil ikke kunne gøre det så godt som Deres mand men....

SONIA – Min mand er uerstattelig, men jeg tror, De er i stand til at give udmærkede rundvisninger. Glimrende, glimrende. Godt, jeg vil skynde mig af sted for at fortælle Kommiteen, at Igor Igorovich er den nye rundviser på Hermitagen.

IGOR – Vil De virkelig sige det til dem?

SONIA - Helt afgjort. Gå De i gang med at forberede besøgene i aften, Igor, jeg er nødt til at stikke af nu. (*Sonia tager Pavels skinthandsker op af sin frakkelomme og giver Igor dem på, derefter giver hun ham en stor omfavnelse*) Farvel.

IGOR – Farvel, kære Sonia. (*Da hun er gået, stænger Igor den lille dør med de to sværliggere, tager "Englen med de gyldne lokker" frem, fjerner lærredet, det er indpakket i, slår korsets tegn for sig, beder, går op af stigen og åbner vinduet*) Pasha, Pasha, kan du høre mig? Kan du høre mig? Du må undskylde, at jeg taler til dig sådan med det samme. Jeg ved det godt, jeg ved det godt, du vil have, at jeg skal lade dig være i fred, men hør lige, Pasha, tror du, en ateist kan tro på mirakler? Ja, kan han ikke også? Tak, jeg vidste, at du ville sige ja. Tænk dig, vores "Engel med de gyldne lokker" har fremkaldt et mirakel for mig, ja, for mig, der ikke bare er ateist, men har været kommunist hele mit liv. Hvornår? Lige for et øjeblik siden. Ja, lige efter vi havde lagt dig i skyttegraven.

Ja, sagen er altså, at jeg bliver den nye rundviser på Hermitagen. Ja, mig, mig. *(Pause)* Hvad, hvad? Ja, det ved jeg godt, det ved jeg godt, jeg er et bæst i følge dig, ja, og en enfoldig sjæl, altså kald mig, hvad du vil, men jeg tror, at jeg kan hjælpe Leningrad ved at sige det samme som dig og på den samme måde. Jeg vil efterligne dig, Pasha, jeg vil efterligne dig. *(Pause)* Du er ikke sur, vel? Altså, hvis du bliver gal, er det værst for dig selv, for du kan ikke gøre noget ved det. Til syvende og sidst, hvem har skylden for, at du er død andre end dig selv. Hør lige, hvem fortsatte med rundvisningerne, til han var helt ødelagt? Eh? Eh? Ja, du var selv ude om det, og nu kan jeg ikke gøre andet end at overtage dit hverv. *(Pause)* Du er ikke gal, vel? Er du vel? Nå, men nu skal jeg lige spørge dig noget, jeg ikke har fået lært ordentligt. *(Tager notesbogen frem)* Hør lige, Pasha, jeg kan ikke huske navnet på den franske præsident, der tog på besøg hos Monet. *(Pause)* Hvad? Hvad siger du? Clement? Nej? Ikke Clement. Clemence? Heller ikke Clemence. Kom nu, Pasha, sig det nu, folk kommer lige om lidt. Hvad? Clemenciau? Clemenciau? Tal lidt højere, Clemenciau? Nej? Åh....Ja!! CLEMENCEAU! Tak, kære Pasha, tak. Nu er jeg nødt til at gå, men jeg kommer snart tilbage. Et knus. *(Igor går temmelig hurtigt ned af stigen, går hen til Pavels feltseng og åbner kassen, der står ved siden af, tager forskellige klædningsstykker op og prøver to jakker og nogen kasketter)* Jeg tror, den her jakke vil passe mig godt, lad os se, nej, nej, den her er bedre, jeg ved ikke rigtigt, den føles lidt stram, men jeg kan bare lade være med at knappe den, så er det i orden, den her kasket er den bedste. Fantastisk! Fantastisk! *(Tilfreds med sit nye tøj lægger han sin gamle militæruniform ned sammen med Pavels tøj og lukker kassen. Han spankulerer lidt rundt og begynder at gå hen over scenen, mens han forgæves forsøger at skjule sin halten. Han standser foran ikonen)* Guddommelige engel, jeg vil ikke bede dig om at helbrede min halten, for jeg vil ikke misbruge din tillid. Men jeg ser godt ud, ikke? Tak skal du have. *(Mens han går hen mod indgangen og efterligner Pavel, taler han som om han henvendte sig til mennesker, der var rigtigt til stede)* Mine damer og herrer, Det Statslige Hermitagemuseum takker Dem for besøget, *(vredt)* nej, sådan er det ikke. *(Pause)* Kære gæster, Det statslige Hermitagemuseum føler sig stolt over at kunne modtage Dem, *(vredt)* sikke en klovn du er, Igor, det er ikke sådan. Tænk dig om, bliv nu ikke nervøs. *(Stilhed)* Nå ..ja, ja. *(Med den samme fasthed og charme som Pavel)* Mine damer og herrer, velkommen til Det

Statslige Hermitagemuseum, jeg er sikker på, at dette vil blive et mindeværdigt besøg for Dem, men træd lidt nærmere, så alle kan høre, lidt nærmere hvis De vil være så venlige, sådan, tak skal De have. *(Mens Igor taler med meget klar stemme, dæmpes lyset ganske langsomt, og lidt efter lidt kommer de malerier, der er blevet kommenteret, til syne som skitser)* Godt, om ganske få minutter vil vi besøge mesterværker af verdens mest berømte malere; vi vil blandt andet komme til at se Velazquez' portræt af Grev-Hertug Olivares, Monets have med åkander, Rembrandts Danae. *(Pause)* Vi afslutter rundvisningen med særudstillingen, som vi har tilegnet vores landsmand Ilia Repin i anledning af hundredårsjubilæet for hans fødsel; Det pragtfulde billede: "Dnieperkosakkernes brev til sultanen af Tyrkiet" er udstillet. *(Pause)* Godt, godt, jeg kan mærke, at De er ivrige efter at træde ind i kunstens fascinerende verden, så lad os begynde besøget, kom med denne vej, følg efter mig. *(Mens Igors skikkelse langsomt forsvinder og hans stemme, skønt stadig hørlig, fjerner sig, bliver malerierne tydeligere. Før tæppet slutteligt går ned, kan de ses klart og tydeligt)* For at udnytte tiden, mens vi går hen til den første sal, vil jeg fortælle Dem lidt om Hermitagen. Dette museum var zarenes vinterpalads. Det blev tegnet af den italienske arkitekt Bartolomé Rastrelli i slutningen af det attende århundrede. Katarina den Store var den første, der tog dette imponerende palads med dets 460 værelser i besiddelse. Her finder vi kæmpemæssige sale, storblåede trappeanlæg; selv en stor kirke og endog et teater. De offentlige sale er udsmykkede i den russiske barok fra det attende århundrede. Hermitagen er verdens største museum..

TÆPPE